

el și au luat armele sale și au intrat asupra lui Simon la ospăț și l-au omorât pre el și pre acei doi feciori ai lui și o samă din slugile lui.

17. Și au făcut răutate mare și au răsplătit reale pentru bune.

18. Și au scris aceastea Ptolomeu și au trimis la împăratul, ca să-i trimită lui oaste într-ajutoriu, și-i va da lui țara lor și cetățile.

19. Și au trimis pre alții la Gazara să omoară pre Ioan, și celor mai-mari preste mii au trimis cărți să vie la el, ca să le dea lor argint și aur și daruri.

20. Iară pre alții au trimis să cuprinză Ierusalimul și muntele besearicii.

21. Ci înainte alergând oarecine, au spus lui Ioan la Gazara că au perit tatăl lui și frații lui și cum că: „Au trimis să te omoară și pre tine”.

22. Și, auzind, s-au spăimântat foarte și au prins pre bărbații carii venisă să-l piarză pre el și i-au omorât, că au cunoscut că cerca să-l omoară pre el.

23. Iară cealealalte cuvinte a lui Ioan și războaiele lui și vitejiile lui, care bărbătește le-au făcut, și zidirea zidurilor, care au zidit, și lucrurile lui,

24. Iată, aceastea s-au scris în Cartea zilelor arhieriei lui, după ce s-au făcut arhieru în locul tătâne-său.

CARTEA A DOAO A MACAVEILOR

CAP 1

Jidovii cei din Ierusalim scriu jidovilor celor din Egipt moartea lui Antioh și a alor săi, carea să întâmplasă în Persida, mulțămind lui Dumnezeu și îndemnându-i să prăznuiască zioa corturilor și a focului ce s-au dat după întoarcerea robiei; a cării întâmplări istoriia și rugăciunea lui Neemiia să pomenesc aici.

1. **R**ațiilor jidovilor, carii sânt prin Egipt, bucurie! Frații jidovii cei din Ierusalim și cei din țara Iudeii, și pace bună!

2. Și să vă facă voao bine Dumnezeu și să-Și aducă aminte de legătura Sa, carea au făcut cu Avraam și cu Isaac și cu Iacov, robii Săi cei credincioși.

3. Și să vă dea inimă tuturor voao, ca să vă închinați Lui și să faceți voia Lui cu inimă mare și cu suflet voitriu.

4. Și să deschiză inima voastră în legea Sa și întru poruncile Sale, și pace să facă.

5. Și să auză rugăciunile voastre și să Se împace cu voi și să nu vă părăsască pre voi în vreamă rea.

6. Așea ne rugăm acum, aici, pentru voi.

7. Împărățind Dimitrie în anul o sută șezezeci și noao, noi, jidovii, scris-am voao din năcazul și din pornirea ce au venit preste noi în anii aceștia, de când s-au depărtat Iason, și cei ce au fost cu el, de la pământul cel sfânt și de la împărăție.

8. Și au ars tinda și au vărsat sânge nevinovat și ne-am rugat Domnului și ne-au ascultat și am adus jertvă și făină de grâu și am aprins lumini și am pus pâini înainte.

9. Și acum, ca să țineți zilele înfigerii corturilor a lunii lui hasalev”.

10. În anul o sută optzeci și opt, „Cei din Ierusalim și din Iudeea și bătrânimea și Iuda, lui Aristovul, dascalului lui Ptolomeu împărat, carele easte din neamul preoților celor unși, și jidovilor celor din

Egipt, bucurie și sănătate!

11. Din mari primejdii mântuindu-ne Dumnezeu, foarte mulțămim Lui, ca cei ce ne-am războit asupra împăratului.

12. Că el au scos pre cei ce s-au războit asupra sfintei cetăți.

13. Că, fiind în Persida povățuitoriul și oștile ceale cu el, căroră să părea că nimene nu le poate sta înainte, s-au tăiat în besearica Naneii, înșelându-i cu cuvinte viclene preoții Naneii.

14. Că, ca cum ar vrea să lăcuiască cu ea, au venit la locul acela și Antioh și priiatinii, carii era cu el, ca să ia banii în loc de zeastre.

15. Și, puind aceastea înainte preoții Naneii, și el apropiindu-să cu puțin la curtea besearicii, închizind besearica,

16. Deaca au intrat Antioh, au deschis ușa cea ascunsă a podului și, aruncând cu pietri, au omorât pre povățuitoriu și pre cei ce era cu el și, desfăcându-i părți și tăindu-le capetele, le-au lăpădat celor din afară.

17. Întru toate binecuvântat e Dumnezeul nostru, Cel ce au dat pre cei ce au făcut păgânătate.

18. Vrând, drept aceaea, să facem, în doaozeci și cincide zile a lunii lui haselev, curățeniia besearicii, cu cuviință am socotit a vă înștiința pre voi, ca și voi, aseamenea, să prăznuiți zioa înfigerii corturilor și a focului, când Neemiia, cel ce au zidit besearica și jertvenicul, au adus jertvă.

19. Că și când ducea la Persida pre părinții noștri, bunii credincioși, preoții, carii

era atunci, luând din focul jertvenicului, pre ascuns au ascuns într-o groapă ca de fântână fără de apă, în carea l-au astupat, cât la toți era neștiut locul.

20. Și, după ce au trecut câțva ani, când au plăcut lui Dumnezeu, trimis fiind Neemia de împăratul Persidei, pre nepoții preoților celor ce au ascuns i-au trimis la foc și, precum ne-au spus noao, nu au aflat foc, ci apă iute.

21. Și le-au poruncit lor să scoată de acolo apă și să aducă și, după ce s-au adus ceale de jervit, au poruncit Neemia preoților să stropească cu apa aceea și leamnele și ceale ce era deasupra puse.

22. Carea după ce s-au făcut și au venit vreamea, în carea au strălucit soarele, carele mai înainte era în nori, s-au aprins foc mare, cât toți s-au minunat.

23. Și rugăciune făcea toți preoții, când să amistuia jertva, și preoții și toți, începând Ionatan. Iară ceialalți răspunzind ca Neemia.

24. Iară rugăciunea era întru acest chip: «Doamne, Doamne Dumnezeule, Făcătorul tuturor, Cel înfricoșat și tare și drept și milostiv,

25. Cel ce unul ești Împărat și bun și unul dătătoriu de bunătăți și unul drept și atotțiitoriu și veacinic, Cel ce mântuiești pre Israil din tot răul, Cel ce ai ales pre părinți și i-ai sfințit pre ei,

26. Priimeaste jertva aceasta pentru tot norodul Tău, Israil, și păzeaste partea Ta și o sfințeaste.

27. Adună râsipirea noastră, izbăveaste pre cei ce slujesc întru neamuri, spre cei ocărăți și urâți, caută și să cunoască neamurile că Tu ești Dumnezeuul nostru.

28. Năcăjeaste pre cei ce asupresc și hulesc cu mândrie.

2 Leage 29. Răsădeaste pre norodul Tău la locul cel sfânt al Tău, precum au zis Moisi».

30. Și preoții cânta laude.

2, 18 31. Iară după ce s-au amistuit ceale ce era ale jertvei, au poruncit Neemia să ude cu ceaalaltă apă, carea au rămas pietrele ceale mai mari.

32. Carea cât s-au făcut, s-au aprins dintr-însele flacăra și, din lumina carea au strălucit la jertvenic, s-au amistuit.

33. Și, după ce s-au făcut aiavea lucrul acesta, s-au spus împăratului perșilor că, în locul în care au fost ascuns focul preoții cei ce s-au mutat, s-au arătat apă, din carea Neemia și cei ce era cu el au curățit jertvele.

34. Iară împăratul, cercând lucrul, au îngrădit locul și au făcut besearică.

35. Și multe daruri și lucruri luând împăratul, le-au dăruit preoților.

36. Și au numit Neemia locul acela Neftar, care să talmăceaste «Curățenie» și să chi-

iamă la cei mulți «Neftar».

CAP 2

Partea a 2 [-a] a cărții carea să pomeneaste în capul dintâiu.

1. i să află în scrisori cum că Ieremia, prorocul, au poruncit celor ce era să se mute să ia foc, precum s-au arătat.

2. Și cum că au poruncit prorocul celor ce era să se mute, când le-au dat lor leage, ca să nu uite poruncile Domnului și ca să nu rățăcească cu cugetele văzind chipuri de aur și de argint și podoaba cea de pimpregiurul lor.

3. Și alte ca acestea zicând, îi îndemna să nu depărteaze leagea de la inima lor.

4. Și era într-acea scrisoare cum că prorocul, luând răspuns, au poruncit ca cortul și sicriul să-l ducă cu sine.

5. Și, ieșind la muntele,* în care s-au suit Moisi și au văzut moștenirea lui Dumnezeu, și cum că acolo venind Ieremia au aflat loc în peșteră și cortul și sicriul și jertvenicul tămâierii le-au băgat acolo și ușa o au astupat. *2 Leage 34, 1

6. Și, venind unii din cei ce mergea după el ca să însămneaze calea, și nu o au putut găsi.

7. Care lucru cunoscându-l Ieremia, i-au înfruntat pre ei și au zis că: «Necunoscut va fi locul acela, până când va aduna Dumnezeu adunarea norodului și să va milostivi.

8. Și atunci, Domnul va arăta acestea și să va arăta mărirea Domnului și norul precum și lui Moisi s-au arătat,* și precum când s-au rugat Solomon să se sfințască locul, cu mărirea s-au arătat. *3 Împă. 4, 11 2 Para. 6, 14

9. Și ca un înțelept au adus jertvă de sfințirea și de săvârșirea besearicii.

10.* Precum și când s-au rugat Moisi cătră Domnul și s-au pogorât foc din ceriu și au mistuit ale jertvei, așa și Solomon s-au rugat, și, pogorându-să foc, au ars arderile de tot. *Levi. 9, 24 2 Paral. 7, 1

11.* Și au zis Moisi: 'Pentru că nu s-au mâncat ce era pentru păcat, s-au amistuit'. *Leviț. 10, 16

12. Așijderea și Solomon 8 zile au sărbat». 17

13. Și să spunea și în scrisorile acealea și în pomenirile lui Neemia ca și acestea, și cum, aducând raclă de cărți, au adunat ceale despre împărați și despre proroci, și a lui David, și cărțile ceale trimise ale împăraților pentru dări.

14. Așijderea și a lui Iuda și câte s-au întâmplat pentru războiul ce s-au făcut noao, toate le-au adunat și sânt la noi.

15. Dintru care de vă vor trebui să trimiteți carii să vi le aducă voao.

16. Vrând, dară, a face curățeniia, v-am scris voao; drept aceea, bine veți face de veți ținea zilele acestea.

17. Și Dumnezeu, Cel ce au mântuit pre tot norodul Său, au întors moșiia tuturor și împărăția și preoția și sfințeniia.

2 Leage 18. În ce chip au făgăduit prin leage, că
30, 3 nădăjduim întru Dumnezeu, că curund ne va
5 milui pre noi și ne va aduna de supt ceriu, la
Sus locul cel sfânt.

1, 29 19. Că din mari răutăți ne-au scos pre noi și
locul l-au curățit.

20. Iară de Iuda Macaveul și de frații lui și de
curățeniia mării besearici și de înnoirea
oltariului,

21. Și de războaiele, ce au făcut asupra lui
Antioh Epifan și asupra lui Eupator, feciorului
lui,

22. Și arătările ceale din ceriu ce s-au făcut
celor ce vitejeaște s-au nevoit pentru jidovime,
cât puțini fiind, ei toată țara o au izbândit (a)
și mulțime de varvari au gonit.

23. Și besearica cea în toată lumea vestită o
au zidit și cetatea o au făcut slobodă și legile
ceale părăsite le-au întors Domnul cu toată
liniștea, milostiv fiindu-le lor.

24. Ceale de la Iason Chirineanul arătate în
cinci cărți vom cerca întru o carte a le scrie.

25. Pentru că, socotind curgerea numerilor
și greutatea care easte celor ce vreau a înceape
poveștile istoriilor, pentru mulțimea materiei,

26. Am avut grijă ca celor ce vor vrea să
cetească să fie mângăiare sufletească, iară
celor ce să vor nevoi a le ținea aminte, ușurare,
și tuturor celor ce vor ceti, folos.

27. Iară noao, carii ne-am apucat a scurta
acest lucru, nu de mică osteneală, ci de lucru
plin de priveghiiare ne-am apucat (b).

28. Ca și celui ce gătește ospăț și caută
folosul altora, nu e ușor. Însă pentru mulțămita
celor mulți, bucuroși vom suferi pătimirea
aceasta.

29. A aleage pre amăruntul adevărul fieș-
tecărui lucru lăsăm celui ce au scris, iară întru
aceasta mai mult ne ostenim, ca să stăm întru
dreptariul scurtării.

30. Că precum meșterului casii ceii noao să
cade a purta grije de toată așezarea, iară cel
ce să apucă a săpa și a zugrăvi trebuie să caute
ceale ce sânt spre podoabă, așa trebuie a
socoti și de noi.

31. Că a căuta și a culeage multe cu amăruntul
și despre toate a face cuvânt celui ce scrie
istoriia să cuvine.

32. Iară a urma scurtarea zicerii și a lăsa
cercetarea lucrării easte în voia celui ce face
tălmăcirea.

33. De aici, dară, vom înceape cuvântarea, la
ceale ce mai sus am zis atâta adăogând, că
prostesc lucru ar fi înainte de istorie a înmulți
cuvintele și istoriia a o scurta”.

CAP 3

*Simon, ispravnicul besearicii, au spus lui Apolonie
că vistierii besearicii din Ierusalim e plină de bani cu-
leși din bir, carii sânt de obște, iară nu pentru cea-*

22. (a) În cea veachie easte: o au prădat. 27. (b) Acest
verș în cea veachie easte așa: Însă noao, celor ce pa-

*le sfinte numiți, și, mergând Iliodor să ia acești bani, minunat
s-au împiedecat.*

1. ând sfânta cetate cu toată pacea
să lăcuia, și legile foarte bine să
păzea pentru bună-credința lui
Onie, arhiereului, și urârea

răutății,

2. S-au întâmplat, deși înșiși împărații au
cinstit locul acesta și besearica cu daruri foarte
bune trimise o au cinstit,

3. Atâta cât și însuși Seleuc, împăratul Asiei,
au dat din veniturile sale toate cheltuiialele la
slujbele ceale de obște ale jertvelor.

4. Și Simon, oarecarele din neamul lui
Veniamin, ispravnic besearicii fiind pus, s-au
pricit cu arhiereul pentru nelegiuirea cea din
cetate.

5. Și, neputând birui pre Onia, au mers la Apo-
lonie, feciorul lui Traseu, carele pre vreamea
aceaea era povățuitoriu Chilo, Siriei și Finichii.

6. Și i-au spus lui cum că vistierii cea din
Ierusalim easte plină de nenumărați bani, cât
mulțimea celor ce să culeg din biruri easte
nenumărată și nu să cuvin aceastea la jertve,
și poate să fie ca toate aceastea să vie supt
putearea împăratului.

7. Și, întâlnindu-să Apolonie cu împăratul,
l-au înștiințat pre el de banii care s-au spus
lui, iară el, chemând pre Iliodor, carele era mai-
mare preste bani, l-au trimis pre el și i-au
poruncit să aducă banii cei mai sus ziși.

8. Și Iliodor îndată au purces la călătorie,
însă cu veaste ca aceaea că merge în cetățile
Chilo-Siriei și ale Finichiei, iară cu fapta
porunca împăratului plinind.

9. Și după ce au sosit la Ierusalim, cu cinste
s-au priimit de la arhiereul cetății și au spus
de înștiințarea aceaea și i-au arătat pentru ce
pricină au venit și au întreat de sânt adevărate
aceastea.

10. Iară arhiereul au arătat că sânt puse pentru
văduve și pentru săraci.

11. Iară o samă sânt și a lui Ircan, feciorul lui
Tovie, carele easte om foarte de cinste, iară nu
precum l-au fost pârât necredinciosul acela,
Simon, și de toți sânt patru sute de talanți de
argint și doao sute de aur.

12. Și cum că strâmbătate să face celor ce
lucrurile sale le-au încrezut sfințeniei locului
acelui și besearicii, carea în toată lumea să
cinsteaște pentru mărirea și sfințeniia ei,
aceaea nicidecum nu poate să fie.

13. Iară Iliodor, pentru poruncile împărătești
ce avea, au zis că acealea în vistierii împără-
tească trebuie să se ducă.

14. Și, rânduiind zi în carea să între, ca luând
samă să rânduiască despre aceia, pentru aceaea
foarte mare grije s-au făcut în toată cetatea.

15. Și preoții, îmbrăcați cu hainele ceale sfinte,
înaintea oltariului căzind, striga din ceriu

tima cea rea am priimit, a îngusta nu prea lezne, ce
al sudorii și al privegherii lucru easte.

pre Cel ce au pus leage pentru pusăle acestea, ca celor ce au pus banii aceia întregi să-i păzască.

16. Și oricine vedea fața arhiereului nu putea să nu să umilească cu mintea, că vederea lui și mutarea feții arăta năcazul cel dinlăuntru a sufletului lui.

17. Că era vărsat preste omul acela oarece teamere și groază a trupului, dintru care cei ce vedea cunoștea duroarea cea din inimă.

18. Iară alții, din căsi, turme alerga, ca cu toți împreună să se roage, pentru că era să se defăimeaze locul.

19. Și muierile, încinse pre supt țite cu saci, umplea căile, și fecioarele ceale închise, unele alerga la porți și unele la ziduri și unele pre ferestri să pleca.

20. Și toate cu mâinile rădicate spre ceriu să ruga.

21. Și era jealnică privire cum cădea mulțimea amestecată și în cât de mare năcaz fiind arhiereul aștepta.

22. Aceștia, dară, să ruga Atotputearnicului Dumnezeu ca ceale încredute întregi și cu toată întărirea să se păzească celor ce le-au încredut.

23. Iară Iliodor, vrând să facă porunca, fiind de față cu ostași la vistierie,

24. Domnul părinților și Stăpânul a toată puterea arătare mare au făcut, atâta cât toți cei ce îndrăznisă a veni, spăimântându-să de puterea lui Dumnezeu, au leșinat și s-au înfricoșeat.

25. Că s-au arătat lor un cal, care groaznic călăreț avea pre sine și cu foarte frumos acoperemânt împodobit și, pornindu-să iute, au lovit pre Iliodor cu copitele ceale dinainte, iară cel ce ședea pre cal să vedea având arme de aur.

26. Încă și alți doi tineri s-au arătat înaintea lui cu tărie preacuvioși, cu mărire foarte străluciți și cu îmbrăcăminte luminoși, carii, stând de amândoa părțile, neîncetat îl bătea pre el, multe bătăi puind pre el.

27. Și, fără de veaste căzind pre pământ și cu mult întunecare împresurându-să, l-au apucat și l-au pus într-o leptică.

28. Pre cel ce mai înainte cu puținel cu mulți alergători și ostași au intrat în mai sus-zisa vistierie l-au dus, neputând nici un ajutoriu avea de la arme.

29. Aiavea cunoscând puterea lui Dumnezeu, și acela Dumnezeu lucrând așa, zăcea mut și lipsit de toată nădejdea de mântuire.

30. Iară aceia binecuvânta pre Domnul, Cel ce au mărit locul Său și besearica aceea, carea cu puțin mai înainte fuseasă plină de frică și de turburare, cât s-au arătat Domnul Atotțitoriu, s-au umplut de veselie și de bucurie.

31. Iară unii dintr-ai lui Iliodor curând s-au rugat lui Oniia ca să chiame pre Cel Preaînalt și să dăruiască viața celui ce zăcea desăvârșit de moarte.

32. Atunci, temându-să arhiereul ca nu

cumva să socotească împăratul cum că jidovii au făcut ceva vicleșug asupra lui Iliodor, au adus jertvă pentru mântuirea omului.

33. Și, după ce arhiereul s-au rugat lui Dumnezeu, tinerii aceia iarăși s-au arătat lui Iliodor cu aceleași haine îmbrăcați și, stând, au zis: „Multă mulțămită să faci lui Oniia, arhiereului, că pentru el ți-au dăruit Domnul ție viața.

34. Iară tu, din ceriu fiind bătut, spune la toți puterea cea prea mare a lui Dumnezeu”. Și, după ce au zis acestea, s-au făcut nevăzuți.

35. Iară Iliodor, aducând jertvă Domnului și făgăduințe foarte mari, făgăduind Celui ce i-au dăruit viața și lui Oniia mulțămind, s-au întors la împăratul,

36. Mărturisind tuturor lucrurile Prea-marelui Dumnezeu, care le-au văzut.

37. Și împăratul, întrebând pre Iliodor cine ar fi harnic, carele să se mai trimită odată în Ierusalim, el au răspuns:

38. „De ai pre cineva vrăjmaș sau pânditoriu împărăției tale, trimite-l pre el acolo și bătut îl vei priimi, însă de va scăpa, pentru că în locul acela easte cu adevărat oarecare putere a lui Dumnezeu.

39. Că Cel ce lăcuiaște în ceriu easte privitoriu și ajutoriu locului acela, Cel ce pre cei ce vin să facă rău îi bate și îi piază.”

40. Și așa s-au întâmplat cu Iliodor și cu paza vistieriei.

CAP 4

Simon, pârând la Seleuc pre Oniia, preotul cel mare, îl omoară Andronic din porunca lui Menelau.

1. ară Simon, de carele mai înainte am zis, carele au fost văditoriu banilor și al patriei, rău grăia de Oniia, ca cum el ar fi silit pre Iliodor și ar fi fost meșterul răutăților.

2. Și pre făcătoriu de bine al cetății și pre ocârmuitoriu celor de un neam cu sine și pre râvnitoriu legilor vrăjmaș lucrurilor îndrăznea a-l zice.

3. Și atâta au crescut vrajba, cât și prin oarecarele de a lui Simon ucideri s-au făcut.

4. Socotind Oniia primejdiia vrajbii și cum că să va mânia Apolonie, povățuitoriu Chilo-Siriei și a Finichiei, adăogând răutatea lui Simon, s-au dus la împăratul.

5. Nu ca să pârască pre cetățeani, ci socotind folosul cel de obște și deosebi la tot neamul.

6. Că vedea cum că nu e cu puțință fără de rânduială împărătească a să împăca lucrurile și cum că Simon nu va înceta de la nebuniia aceasta.

7. Ci, murind Seleuc și luând împărăția Antioh, cel ce s-au poriclit Epifan, au poftit arhiereii Iason, fratele lui Oniia.

8. Și, mergând la împăratul, s-au rugat făgăduind trei sute și șesezeci de talanți de argint și încă alt venit de optzeci de talanți.

9. Fără de acestea, făgăduia încă și alți o

sută și cincizeci, de s-ar îngădui lui puteare a pune școală și tineri, și pre cetățeanii Ierusalimului împreună cu antioheanii a-i scrie.

10. Și, îngăduind împăratul, au dobândit stăpânirea, și îndată au început a muta la obiceiul elinesc pre cei de neamul său.

11. Și, lăpădând milostivele îngăduințe împărătești, care s-au îngăduit jidovilor prin Ioan, tatăl lui Eupolem, carele fuseasă sol la romani pentru împrietenire și însoțire, și, stricând rânduialele ceale legiuite, rânduiale fără de lege înnoia.

1 Mac. 12. Că, cu veselie, tocma supt cetate au întemeiat școală și pre cei mai tari dintră tineri, supuindu-i, i-au dus supt curvărie.

13. Și întru acest chip să întărea Eliniia și sporea obiceiurile celor de alt neam, pentru prea marea aceea necurăție a acestui păgân, și nu arhieru, Iason.

14. Atâta, cât nu să sârguia mai mult preoții spre slujbele oltariului, ci, nebăgând samă de besearică și părăsind jertvele, să grăbea să se împărțășească cu privirea cea fără de lege a luptei după chemarea înainte la piatră.

15. Și cinstea cea părintească nebăgându-o în samă, măririle ceale elinești mai bune le socotea.

16. Pentru care grea nevoie i-au cuprins pre ei, că a căror povățuire o poftea și căror voia a să asemăna, pre aceia vrăjmași și izbânditori i-au avut.

17. Că a face păgânește împotriva dumnezeieștilor legi nu e pre lezne (a); însă acestea vreama următoare le va arăta.

18. Iară când s-au prăznuit lupta cea de a cincilea an a lui Tir, la carea era de față împăratul,

19. Au trimis spurcatul acesta, Iason, din Ierusalim privitori pre cei ce era antioheani, carii au dus trei sute de drahme de argint spre jertva lui Iracleu, pentru care și cei ce au dus argintul s-au rugat ca să nu să dea la jertve, că nu să cuvine, ci la alte cheltuiiale să se dea.

20. Ci acestea, despre o parte, pentru cel ce le-au trimis spre jertva lui Iracleu, despre alta, pentru voia celor ce le-au adus, le-au trimis pentru diresul corabiilor celor de oaste.

21. Și, trimițându-să în Eghipt Apolonie a lui Menesteu, pentru că ca să fie mai întâiu șezătoriu a lui Tolomeiu a lui Filomitor, împăratul, înțelegând după aceea Antioh cum că el s-au înstrăinat de cătră lucrurile sale, de întemeiare au grijit; pentru aceea, au venit în Iopi și de acolo s-au dus în Ierusalim.

22. Și cu mare cuviință de la Iason și de la cetate au fost priimit, cu făclii aprinse și cu strigări au fost băgat, și de-acii spre Finichiia au purces cu tabăra.

23. Și după trei ani au trimis Iason pre Menelau, fratele lui Simon, mai sus-numi-

17. (a) Adecă: fără de pedeapsă nu va trece.

tului, ca să aducă bani împăratului și ca să-i aducă aminte de lucrurile ceale de lipsă.

24. Iară el, plăcând împăratului pentru că l-au mărit cu fața puterii lui, au tras la sine arhierieia, dând cu trei sute de talanți de argint mai mult decât Iason.

25. Și, luând porunci împărătești, au venit, nimic vreadnic de arhierie aducând, numai mânie de tiran crud și urgie de fiară sălbatecă având.

26. Și așa, Iason, carele au înstrăinat pre fratele său, înstrăinatu-l-au și pre el altul și l-au izgonit în țara Amanitii.

27. Iară Menelau au ținut stăpânirea, ci de banii carii făgăduisă împăratului nici o grijă n-au avut, iară Sostrat, mai-marele coșteiului, îi cerea.

28. Că acesta era pus preste adunarea birurilor, pentru aceea pre amândoi i-au chemat împăratul.

29. Și Menelau au lăsat în arhierie ispravnic pre Lisimah, fratele său, iară Sostrat, pre Cratit, mai-marele Chiprului.

30. Și acestea așa fiind, s-au întâmplat de s-au învrăjbit tarseanii și moloteanii, pentru că au fost dați dar Antiohidei, țiiitoarei împăratului.

31. Degrabă, dară, au venit împăratul ca să așeze lucrurile acealea, lăsind în locul său pre Andronic, cel ce era dintră cei de cinste.

32. Iară Menelau, socotind că au aflat vreamă bună, furând niște vase de aur de ale besearicii, le-au dăruit lui Andronic, și altele le-au fost vândut în Tir și în cetățile ceale de primprejur.

33. Care lucru, înțelegându-l Oniia, l-au mustrat, fiind el în loc fără de frică, în Dafni, cea cătră Antiohiia.

34. Pentru aceea, Menelau, luând deosebi pre Andronic, l-au rugat ca să omoară pre Oniia deci, venind el la Oniia și cu înșelăciune dând dreapta, cu jurământ au întărit, măcar că Oniia avea prepus asupra lui Andronic că va să-l înșeale, l-au făcut de au ieșit din locul cel fără de frică, pre carele îndată l-au omorât, nerușinându-să de dreptate.

35. Pentru carea pricină, nu numai jidovii, ci mulți și dintr-alte neamuri s-au scârbit și s-au măhnit pentru nedreapta ucidere a bărbatului acestuia.

36. Iară, după ce s-au întors împăratul din părțile Chilichiei, jidovii cei din cetate, împreună și elinii, urând vicleșugul, s-au plâns cum că fără de dreptate Oniia s-au omorât.

37. Iară Antioh, din suflet măhnindu-să, i s-au făcut milă și au lăcrămat pentru înțelepciunea și multa buna rânduială a răpăusatului.

38. Și, aprinzându-să de mânie, îndată au luat de la Andronic porfira și i-au rumpt hainele și l-au purtat împregiur prin toată cetatea și, într-același loc, în care asupra

lui Oniia au făcut păgânătate, acolo pre spurcatul ucigătoriu l-au omorât, Domnul răsplătindu-i certare de care au fost vreadnic.

39. Și Lisimah, cu știrea lui Menelau, furând multe vase sfinte, au ieșit veastea în cetate și s-au adunat mulțimea asupra lui Lisimah, după ce multe vase de aur s-au fost cheltuit.

40. Și, după ce s-au sculat asupra-i gloatele mânioase, Lisimah împotrivă au întrarmat ca la vro trei mii de bărbați și au început fără de dreptate a omori, povățuitoriu fiind un tiran, și cu vârsta și cu nebuniia bătrân.

41. Iară gloatele, cât au văzut că să scoală Lisimah asupra lor, apucând unii pietri, alții măciuci, alții țărână, arunca asupra celor ce era împregiurul lui Lisimah și asupra celor ce să sculasă asupra-le.

42. Pentru carea pricină, pre mulți dintr-înșii au rănit și pre unii i-au omorât și pre toți în fugă i-au întors și pre furătoriu de ceale sfinte lângă vistierie l-au omorât.

43. Și pentru aceastea, au stătur judecată asupra lui Menelau.

44. Și când au venit împăratul în Tir, asupra lui Menelau au făcut pâră trei bărbați trimiși de la bătrâtime.

45. Iară Menelau, aflându-să vinovat, au făgăduit bani mulți lui Ptolomeu, feciorului lui Dorimen, ca să împlânzască pre împăratul.

46. Deci, apucând Ptolomeu pre împăratul într-un foisor, unde să dusease să se răco-rească, l-au mutat.

47. Și pre Menelau, capul a toată răutatea, l-au slobozit de pâri, iară pre ticăloșii aceia, carii măcar și la schiti de și-ar fi spus pricina, s-ar fi slobozit nevinovați, pre aceștia i-au judecat la moarte.

48. Drept aceea, degrab nedreaptă moarte au răbdat cei ce pentru cetate și pentru norod și pentru sfintele vase înainte au grăit.

49. Pentru care lucru și tiranii, scârbindu-să de această răutate, lucrurile ceale de îngropăciunea lor cu mare cuviință au dat.

50. Iară Menelau, pentru lăcomiia celor putearnici, era în cinste, crescând întru răutate, mare vrăjmaș au fost cetățeanilor.

CAP 5

Întâmplarea arătării ostașilor, care s-au văzut în văzduh în patruzeci de zile, oștindu-să preste Ierusalim; păgânătatea lui Iason și tirăniia lui Antioh.

1. **N**ară pre vreamea aceasta, Antioh a doua călătorie au călătorit în Egipt.

2. Și s-au întâmplat de, în patruzeci de zile, s-au văzut preste toată cetatea prin văzduh alergând călăreți cu haine aurite îmbrăcați și cu sulițe ca și ostașii întrarmați.

3. Și ceate de călăreți rânduie și bătându-să unii cu alții și năvăliri de amândoa părțile și clătiri de paveze și mulțime de chiloame și sabii scoase și arun-

CAP 4 ȘI 5

cări de săgeți și străluciri de podoabe de aur și de tot fealiul de platoșe.

4. Pentru aceea, toți să ruga ca să fie spre bine arătarea aceasta.

5. Și, făcându-să vorbă mincinoasă, cum că au murit Antioh, luând Iason nu mai puțini de o mie de bărbați, fără de veaste au lovit asupra cetății și, cei de pre zid împingându-să, mai pre urmă au luat cetatea, iară Menelau au fugit în coșteiu.

6. Iară Iason omorea pre cetățeanii săi fără de milă, nesocotind că norocirea asupra rudeniilor sale easte cea mai mare norocire.

7. Și pârându-i că ale vrăjmașilor, și nu a celor de un neam cu sine, biruințe surpă, stăpânirea nu au dobândit, iară mai pre urmă, pentru viclenie, rușine au luat și pribeag s-au dus iarăși în Amanitida.

8. Și așa au luat sfârșitul realei amestecături, închizindu-l Areta, tiranul aravilor, dintr-o cetate într-alta fugind, gonindu-să de toți și urându-să ca un călcătoriu de leage și în scârbă fiind la toți, ca un gâde a moșiei și a cetățeanilor, în Egipt s-au lăpădat.

9. Și ca o țărână de la moșie înstrăinându-să, în străinătate au perit, la Iachidemoneani s-au dus, ca pentru rudeniia, să afle acoperemânt.

10. Și cel ce mulțime de morți neîngropați au lăpădat nejelit au fost și de nici un fealiu de îngropăciune, necum de îngropăciunea în mormântul părintesc, n-au avut parte.

11. Iară, după ce au înțeles împăratul aceastea ce s-au făcut, au socotit că Iudeea s-au viclenit, pentru aceea, purcezind din Egipt, cu suflet sălbătăcit au luat cetatea în pradă.

12. Și au poruncit ostașilor să taie fără de milă pre cei ce le sânt înainte, și pre cei ce să suie în case să-i omoară.

13. Deci, omorātu-s-au tinerii și bătrânii, și bărbații și muierile și feciorii au perit, și fecioarele și pruncii s-au junghiiat.

14. Atâta cât, în trei zile, optzeci de mii au perit, adecă patruzeci de mii au fost tăiați, iară alții, nu mai puțini decât acești tăiați, s-au vândut.

15. Și, neîndestulindu-să cu aceastea, au îndrăznit a intra și în cea decât tot pământul mai sfântă besearică, având povățuitoriu pre Menelau, cel ce și legilor și patriei vânzătoriu s-au făcut.

16. Și cu mâinile ceale spurcate au luat sfintele vase și ceale ce de alți împărați, spre creșterea și mărirea locului și cinstea le-au fost pus, cu spurcate mâni trăgându-le, le da.

17. Și s-au sumețit cu cugetul Antioh, nu socotind că pentru păcatele celor ce lăcuia cetatea s-au mâniaat puțin Domnul, pentru aceea au fost urgisit locul acela.

18. Iară de nu s-ar fi întâmplat să fie fost mai dinainte cuprinși cu multe păcate,*

*Sus

3, 25

27

Seleuc, împărat, ca să văză vistieria, acesta, când au năvălit să între, degrab fiind bătut, s-au întors de la îndrăznirea sa.

19. Că nu pentru loc pre neam, ci pentru neam au ales Domnul locul.

20. Pentru aceea, și locul acesta s-au făcut părtaș răutăților, ce s-au întâmplat în neam, după aceea, s-au făcut părtaș bunătăților celor de la Domnul; și cel ce au fost cuprins cu mâniia Atotfiitorului, iarăși îmblânzindu-să cu marele Stăpân, cu toată mărirea s-au îndreptat.

21. Deci, Antioh, luând o mie și opt sute de talanți din besearică, degrab s-au întors în Antiohia, gândind de trufie să facă pământul să înoate pre el și marea să umble cu picioarele pre ea, pentru sumeția inimii.

22. Și au lăsat și ispravnici, ca să năcăjească neamul în Ierusalim, pre Filip, de neam frighian, cu obiceiurile mai varvar decât cel ce l-au pus.

23. Iară în Garizin, pre Andronic, și, fără de aceștia, pre Menelau, carele mai rău decât ceialalți să rădica asupra cetățeanilor.

24. Și, vrăjmaș gând având asupra cetățeanilor jidovi, au trimis pre începătoriul urâciunilor, pre Apolonie, cu oaste doaozeci și doao de mii, poruncind ca pre cei de vârstă pre toți să-i omoară, iară pre muieri și pre cei mai tineri să-i vână.

25. Iară acesta, venind în Ierusalim, s-au fățarnicit a fi de pace și au așteptat până în zioa cea sfântă a sâmbetii și, apucând pre jidovi fără de lucru, au poruncit ostașilor celor de supt ascultarea sa să se întrarmeaze.

26. Și pre toți cei ce au ieșit la priveală i-au omorât, și prin cetate cu armele alergând multă mulțime au omorât.

27. Iară Iuda Macaveul, cu noao alții, carii s-au însoțit cu el osibindu-să în pustie, ca fiarale în munți, trăia împreună cu cei ce era cu el, cu buruieni să hrănea, ca să nu să spurce.

CAP 6

Trimițind împăratul pre un povățuitoriu, să silesc jidovii să jertvească idolilor. Să spurcă besearica, mulți pătinesc mucenicie, întâiu, Eleazar și doao muieri, care își tăiasă împregiur pruncii.

1. i nu după multă vreme au trimis împăratul pre un bătrân atinean să silească pre jidovi să se mute din legile ceale părintești și să nu să ocârmuiască cu legile lui Dumnezeu.

2. Și să spurce și besearica cea din Ierusalim și să o numească a lui Joi (a) Olimpie, și cea din Garizin, precum era lăcuitorii locului, a lui Joi, iubitorului de oaspeți.

3. Ci cu anevoie și grea era norodului tocmeala răutății aceștia.

4. Că besearica de curvie și de beții o au umplut păgânii, desfătându-să cu sodomii și,

2. (a) Diia.

în sfintele curți, cu muieri împreunându-să și înlăuntru băgând ceale ce nu să cuvinea.

5. Și oltariul s-au umplut de lucruri nelegiuite, care le oprea leagea.

6. Și nu era slobod nici a ținea sâmbetele, nici a păzi sărbătorile ceale părintești, nici măcar jidov a să mărturisi pre sine a fi.

7. Și să ducea cu amară nevoie la zioa nașterii împăratului spre junghiiare în toată luna, și, când era sărbătoarea Dionisilor, să silea jidovii având iadere să facă pompă lui Dionisie.

8. Și din îndemnul lui Ptolomeu au ieșit poruncă în cetățile elinești, ceale de prin vecini, ca și jidovii, așijderea, să facă să jertvească.

9. Iară pre cei ce nu vor vrea să se mute la obiceiurile elinești să-i omoară, drept aceea, nimica altă nu era a vedea, fără numai nevoie, carea îi asupra pre ei.

10. Că s-au adus doao muieri,* care au fost *1 Mac. 1, 63 pârâte că și-au tăiat împregiur pruncii săi, pentru aceea au spânzurat pruncii de țitele lor și, prin cetate pre ulițe purtându-le, le-au aruncat jos de pre zid de au murit.

11. Iară alții, alergând la peșterile ceale de pre aproape, ca ascunzindu-să să sărbeaze zioa sâmbetei, de care lucru dându-să știre lui Filip, i-au ars, că să sfiia a-și ajuta unul altuia, pentru mărirea acei preacinstite zile.

12. Iară rog pre cei ce vor ceti această carte să nu să îngrozască pentru nevoile acestea, ci să socotească că muncile acestea, nu spre perire, ci spre învățătură au fost neamului nostru.

13. Că a nu să lăsa în multă vreme cei ce lucrează fărădeleage, ci degrab a cădea în munci, sămn de mare facere de bine easte.

14. Că nu ca și într-alte neamuri cu îndelungă răbdare așteaptă Domnul până ce vor ajunge la plinirea păcatelor, și apoi să-i muncească, ci asupra noastră așa au socotit a fi, ca nu la sfârșitul păcatelor ajungând noi apoi să facă izbândă asupra noastră.

15. Pentru aceea, niciodată nu depărtează mila de la noi, ci, certându-ne cu nevoi, nu părăsește pre norodul Său.

16. Însă acestea, pentru ca să ne aducem aminte, acestea să fie zise.

17. Iară preste puțin, să cade să venim la poveaste.

18. Unui om, anume Eleazar, carele era din cei de frunte cărturari și trecut cu vârsta și la față foarte frumos,* căscându-i gura, îl silea să mănca carne de porc. *Leviț. 11, 7

19. Iară el, mai vârtos priimind moartea cea de cinste decât viața cea de urâciune, de bunăvoie s-au adus la muncă.

20. Și, scuihind înainte, în ce chip să cădea a să apropiia cei ce îndrăznesc a să apăra de ceale ce nu să cuvinea să le mănca pentru dragostea vieții.

21. Iară cei ce era rânduiți la acea fără de leage jertvă, pentru cunoștința cea de mulți ani a omului aceluia, luându-l deosebi, îl ruga să aducă cărnuri de el făcute, care era lui slobod a mânca, și să se fățarnicească ca cum ar mânca de ceale ce au poruncit

împăratul din cărnurile jertvei,

22. Ca, făcând aceasta, să scape de moarte și, pentru prieteșugul cel vechiu cu ei, va afla milă.

23. Iară el, gând bun luând și vreadnic fiind de vârstă și de adâncele bătrânețe și de cinstitele căruntețe care și le agonisise și de creșterea cea foarte bună din pruncie și mai vârtos de cea sfântă și de Dumnezeu pusă rânduiala legii, îndată au răspuns, zicând ca curând să-l trimită la iad.

24. „Că nu să cuvine vârstei noastre a fățarnici, ca mulți din cei tineri să socotească cum că Eleazar, cel de noaozeci de ani, au trecut la obiceiurile celor de alt neam.

25. Și ei, pentru a mea fățarnicie și pentru această puțină și scurtă viață, să vor amăgi prin mine, și urâciune și ocară bătrânețelor să-mi agonisesc.

26. Că măcar de întru această vreme de acum voiu scăpa de munca cea de la oameni, iară din mâinile Atotțiitorului nici viu, nici mort, nu voiu scăpa.

27. Pentru aceea, bărbătește acum mutând viața, mă voiu arăta vreadnic de bătrânețe.

28. Și celor tineri pildă vitejească le voiu lăsa, ca cu grăbnicie și cu bărbăție să moară pentru cinstitele și sfintele legi”. Și acestea zicând, îndată au venit la muncă.

29. Iară cei ce-l aducea inima sa cea bună, carea cu puțin mai înainte o arătasă cătră dânsul, în inimă răuvoitoare o au mutat, pentru cuvintele care mai înainte le-au fost grăit, care, precum socotea ei, era nebulie.

30. Și, când era să moară de rane, suspinând, au zis: „Domnului celui ce are sfânta știință arătat easte că, putând eu să scap de moarte, greale durori rabdă cu trupul bătându-mă, iară cu sufletul bucuros pentru frica Lui pătimesc acestea”.

31. Și, întru acest chip, acesta au murit, și nu numai tinerilor, ci la mai mulți a neamului, moartea sa lăsându-o pildă de vitejie și pomenire de faptă bună.

CAP 7

Să scrie muceniia a șapte frați și a mumei lor, carii să zic Macavei, pentru că în vremea Macaveilor au pățimit mai înainte de a să întrarma Iuda Macaveiu.

1. ntâmplatu-s-au și cu șapte frați, pre carii, împreună cu maică-sa, prinzindu-i, i-au silit împăratul să mănânce cărnuri de porc, care nu le era lor slobod a mânca, cu biciuri și cu vine bătându-i.

2. Iară unul dintru ei, carele mai înainte au grăit, așa au zis: „Ce vei să întreb și să știi de la noi? Pentru că mai gata sântem a muri, decât a călca legile părintești”.

3. Iară împăratul, umplându-să de mânie, au poruncit să înfierbânte tigăi și căldări.

4. Și, după ce s-au înfierbântat acealea, îndată au poruncit să taie limba celui ce mai întâiu au grăit și, belindu-l primpregiur, să-i

CAP 6 ȘI 7

taie marginile trupului, văzind ceialalți frați și muma lor.

5. Și, după ce l-au ciungărit așa, au poruncit să-l aducă la foc și să-l frigă de viu și, ieșind foarte mare sfară din tigiaie, unii pre alții împreună cu muma-sa să îndemna a muri vitejește, zicând așa:

6. „Domnul Dumnezeu veade și cu adevărat mângăiare are dintru noi, precum chiar au arătat prin cântarea cu carea ne-au mărturisit noao Moisi, zicând: * «Și întru robii Săi să va mângăia»”.

7. Și, după ce s-au săvârșit cel dintâiu întru acest chip, au adus pre al doilea să-l batjocorească și belindu-i piialea capului cu părul, îl întreba: „Au mânca-vei mai înainte de ce ți să va chinui trupul cu toate mădulările?”

8. Iară el, răspunzind cu (a) glas părintesc, au zis: „Ba”.

9. Pentru aceea, și acesta, ca și cel dintâiu, pre rând toate chinurile le-au suferit și, când era să moară, au zis: „Tu, dară, ticăloasă, ne scoți pre noi dintru această viață, iară Împăratul lumii pre noi, cei ce murim pentru legile Lui, iarăși ne va învia cu înviare de viață veacinică”.

10. Și, după acesta, al treilea s-au batjocorit și, cerându-i-să limba, îndată o au scos, și mâinile cu îndrăzneală le-au întins și vitejește au zis:

11. „Din ceriu le-am dobândit acestea și pentru legile Lui nu bag samă de eale, pentru că nădăjduiesc că de la El iarăși le vom dobândi”.

12. Așa cât și însuși împăratul și cei ce era cu el cu spaimă să minuna de sufletul tinerelului, că ca de o nimica nu băga samă de durori.

13. Și după ce s-au sfârșit și acesta, au adus pre al patrulea, așijderea muncindu-l și chinuindu-l.

14. Și, când era să moară, așa au zis: „Bine easte a muta nădejile ceale de la oameni și a aștepta ceale de la Dumnezeu, că noi iară vom învia prin El, iară ție nu va fi înviare spre viață”.

15. Și, îndată aducând pre al cincilea, îl muncea, iară el, căutând cătră el (b), au zis:

16. „Puteare întră oameni având, muritoriu fiind, faci ce vrei; însă să nu socotești că Dumnezeu au părăsit pre neamul nostru.

17. Ci tu așteaptă și vei vedea putearea Lui cea mare, cum pre tine și sămânța ta o va chinui”.

18. Și, după acesta, au adus pre al șeselea și, când era să moară, au zis: „Nu te înșela în zădar, că noi pentru noi înșine pătimim acestea, de vreme ce am păcătuit împotriva Dumnezeului nostru și pentru aceasta s-au făcut aceste vreadnice de mirare.

19. Iară tu să nu socotești că vei fi necertat, pentru că dai războiu asupra lui Dumnezeu”.

20. Iară muma lor, foarte minunată și vreadnică de bună pomenire fiind, carea întru

8. (a) Jidovește. 15. (b) Adecă: cătră împăratul.

*2 Leage
32, 36
43

o zi văzind perindu-i șapte fii, cu bun suflet au răbdat pentru nădejtile care le avea întru Domnul.

21. Și pre fieștecarele din ei îl mângăia cu părintesc glas, plină fiind de vitejesc cuget, și gândirea cea fămeiască cu inimă bărbătească deșteptându-o, zicea către ei:

22. „Nu știu cum v-ați început în pântecel meu, nici eu v-am dat voao duh și viață, nici închipuirea fieștecui eu o am întocmit.

23. Ci Ziditoriul lumii, Cel ce au zidit ursitura omului și au aflat nașterea și duh și viață tuturor, voao ca un milostiv iarăși va da, de vreme ce acum nu vi-i milă de voi pentru legile Lui”.

24. Iară Antioh, gândind că pre el îl defaimă și socotind că pre el îl ocărește cu aceale cuvinte, fiind încă cel mai tinăr viu, nu numai cu cuvintele îndemna, ci și cu jurământul îl încredința cum că și bogat și fericit îl va face, de să va muta de la obiceiurile părintești și priiatin îl va avea și trebi îi va încredința.

25. Iară tinerelul, nicidecum ascultând, au chemat împăratul pre mumă-sa și o învăța ca să sfătuiască pre tinerel ceale ce sânt spre mântuire.

26. Și cu multe îndemnându-o, ea au priimit că va sfătui pre fiu.

27. Și, plecându-să la el, înșelând pre crudul tiran, așa au zis cu părintesc glas: „Fiule, fie-ți milă de mine, carea în pântece te-am purtat noao luni și Ț-am dat Țiță trei ani și te-am hrănit și te-am adus la vârsta aceasta și te-am crescut purtându-te în brațe,

28. Rogu-te, fiule, ca, căutând la ceriu și la pământ și văzind toate ceale ce sânt într-însele, să cunoști că din ce n-au fost le-au făcut pre eale Dumnezeu, și pre neamul omenesc așijderea l-au făcut.

29. Nu te teame de ucigătoriul acesta, ci te fă vreadnic de frații tăi, priimeaste moartea, ca întru aceaeași milă împreună cu frații tăi să te priimesc”.

30. Și grăind încă ea, tinerelul au zis: „Pre cine așteptați? Nu ascult de porunca împăratului, ci ascult de porunca legii, carea s-au dat părinților noștri prin Moisi.

31. Iară tu, cel ce tot răul ai aflat asupra jidovilor, nu vei scăpa din mâinile lui Dumnezeu.

32. Că noi pentru păcatele noastre pătimim.

33. Iară deaca pentru certarea și învățatura noastră Dumnezeu cel viu puțin S-au mâniat asupra noastră, iarăși Să va împăca cu robii Săi.

34. Ci tu, o, necredinciosule, și decât toți oamenii mai spurcatule, nu te mări turburându-te în deșert și sumețindu-te cu niște nădejdi neștiute, asupra slugilor cerești rădicându-ți mâinile.

35. Că încă nu ai scăpat de judecata Atotputearnicului Dumnezeu, Cel ce de sus veade toate.

36. Că acum frații miei, carii puțină durere au suferit, au ajuns la făgăduința

vieții ceii veacinice a lui Dumnezeu; iară tu cu judecata lui Dumnezeu vei suferi dreaptă pedeapsă de la Dumnezeu pentru trufia aceasta;

37. Iară eu, precum și frații miei, și trupul și sufletul mi-l dau pentru legile părintești, rugându-mă lui Dumnezeu ca să nu întârzie a Să milostivi spre neamul acesta, și pre tine, prin certări și prin bătăi, să te facă să mărturisești cum că El singur easte Dumnezeu.

38. Iară întru mine și întru frații miei să se oprească mâniia Atotputearnicului, carea pre dreptate s-au adus preste tot neamul nostru”.

39. Deci, mâniindu-să împăratul, pre acesta mai mult decât pre ceialalți l-au chinuit, amărându-să pentru că l-au batjocorit.

40. Deci și acesta curat și-au schimbat viața întru tot nădăduind spre Domnul.

41. Și mai pre urmă, după fii, s-au săvârșit muma.

42. Iară aceastea despre junghieri și despre chinurile ceale preste măsură până acum să fie zise.

CAP 8

Războaiele și biruințele lui Iuda Macaveiu împotriva lui Nicanor și a lui Timoteiu.

1. ară Iuda Macaveul și cei ce era cu el, pre ascuns mergând prin sate, chema pre rudeni și pre cei ce rămăseasă în legea jidovească și, luându-i cu sine, au strâns ca la vro șease mii de bărbați.

2. Și s-au rugat Domnului ca să caute spre norodul cel decât toți mai năcăjit și să Se milostivească și să nu Să îndure de besearica cea spurcată de oameni păgâni.

3. Și să-I fie milă de cetatea cea de tot stricată și carea întocma cu pământul va să se facă și să auză sângele celor omorâți, care pururea strigă către El.

4. Și să-Și aducă aminte de piarderea cea fără de lege a pruncilor celor fără de păcate și de hulele ceale grăite asupra numelui Lui și să urască răutatea.

5. Iară Macaveiu, având oaste adunată, și nu-l putea suferi neamurile, mâniia Domnului s-au întors în milă.

6. Și fără de veaste venind, cetăți și sate ardea, și locurile ceale de îndemână prinzindu-le, pre mulți din vrăjmași biruindu-i îi întorcea în fugă.

7. Și mai vârtos noaptea făcea de acest fealiu de năvăliri, atâta cât pretutindinea s-au auzit veastea vitejiei lui.

8. Deci, văzind Filip că în puțină vreme acel om atâta au sporit, și mai adeaseori cu bun noroc porceade, au scris lui Ptolomeu, maimarelui Chilo-Siriei și al Finichiei, ca să ajute la lucrurile împăratului.

9. Iară el îndată au ales pre Nicanor, feciorul lui Patroclu, unul din cei mai de frunte priiatini, și l-au trimis supuindu-i din tot fealiul de neamuri nu mai puțin de doaozeci de mii, ca să piarză tot nea-

mul jidovilor, și au însoțit lui și pre Gorghia, bărbat învățat la oaste și în lucrurile războiului ispitit.

10. Și au socotit Nicanor birul, cu care era împăratul detoriu romanilor, a căruia sumă era doao mii de talanți, ca din robimea jidovilor să-l plinească.

11. Și îndată au trimis la cetățile ceale de pre lângă mare, chemând ca să vie să cumpere robi jidovi, făgăduind că noazeci de robi va da pentru un talant, neașteptând izbânda cea viitoare asupra lui de la Cel Atotputearnic.

12. Iară Iuda au înțeles de venirea lui Nicanor.

13. Și, spuind celor ce era cu el de venirea taberii, cei fricoși dintru ei și carii nu avea nădejde întru dreptatea lui Dumnezeu au fugit și au ieșit din locurile sale.

14. Iară ceialalți toate ce le rămăseasă le vindea și ruga pre Domnul ca să mântuiască pre cei vânduți de necredinciosul Nicanor, mai înainte de a să lovi la războiu.

15. Iară de nu pentru ei, pentru așezământul care l-au făcut cu părinții lor și pentru că chiiamă preste sine preacinstit și de mare cuviință numele Lui.

16. Deci, adunând Macaveiu pre cei ce era cu el, carii era cu numărul șeaze mii, îi îndemna să nu să îngrozască de vrăjmași, nici să se teamă de mulțimea cea multă a neamurilor, carii cu nedreptate vine asupra lor, ci vitejeaște să se oștească, puindu-și înaintea ochilor ocară cea fără de leage făcută de ei în locul cel sfânt.

17. Și bătaia batjocoritei cetăți și surparea politiei strămoșești.

18. Că aceia întru arme și întru îndrăznire nădăduiesc; iară noi întru Dumnezeu cel Atotputearnic nădăduim, Carele și pre cei ce vin asupra noastră și pre toată lumea întru o clipeală poate să-i piarză.

*4 Împă. 19, 35
Tovi. 1, 15
Sirah 48, 24
Isaiia 37, 36
1 Maca. 7, 41

19. Și, afară de acestea, le-au arătat lor și apărările ceale făcute strămoșilor lor,* și izbânda cea de pre vreamea lui Sinahirim, cum au perit o sută optzeci și cinci de mii.

20. Și bătaia din Vavilon, cea asupra galateanilor făcută, în ce chip toți au venit la bătaie opt mii, cu patru mii de machidoneani; iară machidoneanii trăgându-să înapoi, cei opt mii pre o sută și doazeci de mii au pierdut pentru ajutorul ce li s-au făcut lor din ceriu, și mult folos au luat.

21. Cu acestea i-au făcut pre ei să fie cu bună îndrăzneală și pentru leage și pentru patrie gata a muri.

22. Deci, în patru părți împărțind oastea, rânduind și pre frații săi povățuitori la fieștecare rând, pre Simon și pre Iosif și pre Ionatan, fieștecaruia dintru ei supuind o mie și cinci sute,

23. Și încă și pre Eleazar, să cetească sfânta carte, și dându-le semn: „Cu ajutorul lui Dumnezeu”, povățuind el însuși rândul cel dintâiu, s-au lovit cu Nicanor.

24. Și, ajutându-le lor Atotputearnicul, au omorât din vrăjmași mai mult decât noao mii, și au rănit și au ciungărit de mădulări pre cea mai mare parte din tabăra lui Nicanor, și pre toți i-au silit să fugă.

25. Iară banii celor ce venisă să-i cumpere pre ei i-au luat și, gonindu-i pre ei câtva, au încetat oprindu-i vreamea,

26. Pentru că era înainte de sâmbătă, pentru aceea au încetat a-i goni pre ei mai mult.

27. Ci, luând de la ei armele și prădându-i, au șezut sâmbătă pre loc, binecuvântând și mărturisindu-să Domnului, Celui ce i-au mântuit pre ei în zioa aceasta, începătură de milă rânduind lor.

28. Iară după sâmbătă, celor neputincioși și văduvelor și săracilor o parte din prăzi le-au dat, iară cealealalte ei întră sine și pruncii lor le-au împărțit.

29. Și după ce au făcut acestea și au făcut rugăciune de obște, au rugat pre milostivul Domn ca până în sfârșit să fie în pace cu robii Săi.

30. După aceea, lovind pre cei ce era cu Timoteiu și cu Vakhid, mai mult decât doazeci de mii dintr-înșii au omorât, și întăririle ceale înalte le-au biruit și prăzi multe au împărțit, întocma cu sine făcând părtași și pre cei neputincioși și pre săraci și pre văduve, încă și pre cei bătrâni.

31. Și, culegând armele de la ei, toate cu socoteală le-au pus în locuri bune, iară cealealalte prăzi le-au adus la Ierusalim.

32. Și au omorât și pre Filarhin, carele era cu Timoteiu, că era om foarte spurcat și multe năcazuri făcuse jidovilor.

33. Și când au sârbat biruință în patrie, pre Calisten, cel ce au fost ars sfintele porți, l-au aprins într-o cășcioară în carea fugisă, și așa au luat vreadnică plată de credința sa cea rea.

34. Iară preaticălosul Nicanor, cel ce adu-seasă o mie de negoțitori să le vânză jidovi,

35. Cu ajutorul lui Dumnezeu, smerit fiind de cei ce după părearea era ca o nimica, lăpădându-și haina cea de mărire, prin mare fugind singur, au venit în Antiohiia, foarte la mare nevoie ajungând pentru puiarderea oștii.

36. Iară cel ce au făgăduit că va plăti bir romanilor din robimea ierusalimneanilor au mărturisit cum că jidovii au pre Dumnezeu apărătoriu, și pentru aceea sânt jidovii nerăniți, căci ținea legile ceale puse de El mai înainte.

CAP 9

Moartea lui Antioh. Curățirea besearicii și învingerile împotriva lui Gorghie și a lui Timoteiu.

1. ntr-aceaeși vreame, s-au întâmplat, deși Antioh s-au întors fără de cinste din locurile ceale despre Persida,

2. Că, întrând în ceaea ce să chiiamă Persopol, s-au apucat a jefui besearica și a asupri cetatea, ci alergând mulțimea la arme,

i-au biruit și așa s-au întâmplat, de Antioh cu fuga scăpând, cu rușine s-au întors.

3. Iară când era el la Ectavana, au înțeles ceale ce s-au întâmplat lui Nicanor și celor ce au fost cu Timoteiu.

4. Și, aprinzindu-să de mânie, socotea că și răutatea celor ce l-au gonit pre el să și-o izbândească de pre jidovi, pentru aceea au poruncit cărașului să mâne neîncetat, ca mai curând să săvârșească călătoria, silindu-l judecata cea cerească, căci așa de cu trufie au zis: „Mormânt jidovilor voi face Ierusalimul, cât voi sosi acolo”.

2 Para. 5. Iară Atotputearnicul Domnul Dumnezeu lui Israil l-au lovit pre el cu rană nevindecată și nevăzută, că, cât au sfârșit cuvântul, l-au apucat pre el nesuferită durere la ficați și amară chinuri a celor dinlăuntru lui.

16, 9

6. Și foarte cu dreptate, căci el cu multe și neuzite munci au chinuit ceale dinlăuntru ale altora, iară el nicidecum nu înceta de la sumeția sa.

7. Ci încă și de trufie era plin, de mânie foc suflând asupra jidovilor, și, poruncind să grăbească cu meargerea, s-au întâmplat de au căzut el din car mergând tare și, cu grea cădere căzind, toate mădulările trupului s-au strămutat.

8. Și celui ce i să părea că și preste valurile mării împărătește, pentru trufia ce avea preste puțința omenească și socotea că va pune în cumpănă munții cei înalți, acum, smerit fiind până la pământ, întru o năsalie să purta, arătând cătră toți putearea lui Dumnezeu întru sine.

9. Cât și din trupul acestui păgân izvorea viermii vii și, trăind el în chinuri și în dureri, cădea de pre el carnea lui, și de putoarea lui toată tabăra să îngreoa, neputând suferi putoarea.

10. Și, pre cel ce cu puțin mai înainte i să părea că să atinge de stealele ceriului, nimenea nu-l putea purta pentru greutatea cea nesuferită a putorii.

11. Aici au început, fiind rănit, a înceta de la mulțimea trufiei și a veni întru cunoștința sa, pentru bătaia lui Dumnezeu adăogându-i-să durerile.

12. Și nici el singur neputând mai mult a-și suferi putoarea sa, acestea au zis: „Drept este a să supune lui Dumnezeu, și cel ce este pământean să nu să aseamene lui Dumnezeu”.

13. Și să ruga spurcatul acesta cătră Stăpânul, Cel ce nu voia a-l milui pre el mai mult, așa zicând,

14. Cum că și cetatea cea sfântă, la carea să grăbea a veni ca să o aseamene cu pământul și să o facă mormânt, o va zidi și o va face slobodă.

15. Și pre jidovi, pre carii nici de îngropare nu-i socotea vreadnici, ci împreună cu pruncii lor să-i lapede să fie mâncare paserilor și fierilor, pre toți aceștia întocma cu ati-

neanii să-i facă.

16. Și besearica cea sfântă, carea mai înainte o prădasă, cu frumoase daruri să o împodobescă, și sfintele vase toate cu mult mai multe să le întorcă și cheltuiilele care sânt de lipsă la jertve din viniturile lui să se dea.

17. Afară de acestea, cum că și el să va face jidov și va merge în tot locul cel lăcuit de oameni, mărturisind putearea lui Dumnezeu.

18. Iară durerile nicidecum nu înceta, pentru că venisă asupra lui judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu, și deznădăduind despre sine, au scris jidovilor carte cu rugăciune, întru acest chip:

19. „Bunilor jidovi, cetățeanilor, bucurie multă și sănătate și fericire, împăratul și povățuitorul oștilor, Antioh.

20. De santeți sănătoși împreună cu pruncii voștri, și ale voastre după voia voastră sânt, foarte bine ne pare, mulțămind Preamarelui Dumnezeu celui din ceriu, întru Carele nădăduiesc.

21. Și eu, bolnav zăcând, de cinstea și de bună inima voastră cu dragoste îmi aduc aminte, întorcându-mă de la locurile ceale de la Persida și căzind în boală grea, de lipsă am socotit a fi ca să grijesc de folosul cel de obște al tuturor.

22. Nu deznădăduind de mine, ci mare nădejde având că voi scăpa de boală.

23. Și aducându-mi aminte că și tatăl meu, pre vremile în care s-au oștit în locurile ceale de sus, au arătat pre cel ce va fi după el,

24. Ca și de să va întâmpla ceva fără de nădejde sau de să va vesti ceva cu greu, să știe cei din țări cui s-au lăsat împărăția și să nu să turbure.

25. Afară de acestea, pre putearnicii cei de aproape și pre vecinii împărăției, carii păzesc vremile așteptând să vază ce să va întâmpla, am pus împărat pre fiul meu, Antioh, pre carele de multe ori când umbla prin țerile ceale de sus, la cei mai mulți dintră voi îl adevăram și-l întăream, și am scris și lui ceale ce mai jos sânt scrise.

26. Deci, vă îndemn și vă rog pre voi ca, aducându-vă aminte de facerile de bine ceale de obște și deosebi, fieștecarele să păzască credința cătră mine și cătră fiul meu.

27. Că bună nădejde am, cum că el cu blândeță și cu iubire de oameni, urmând voia mea, va petrece cu voi”.

28. Așa, ucigătorul acela de oameni și hulitorul, foarte reale chinuri pătimind, și, precum el altora au făcut, în străinătate, în munți, cu prea ticăloasă moarte și-au sfârșit viața.

29. Și i-au adus trupul Filip, soția lui, carele, temându-să de Antioh, fiul lui, s-au dus în Egipt la Ptolomeu Filomitor.

CAP 10

Curățirea besearicii și mare biruință împotriva edomiteanilor și asupra lui Timoteiu.

1. ară Macaveiu și cei ce era cu el, povățuindu-i Domnul, au luat besearica și cetatea.

2. Iară jertvenicile de prin târg,

carele era făcut cei de alt neam, și capiștele le-au stricat.

3. Și, curățind besearica, alt jertvenic au făcut și, înfierbântând (a) pietri și foc dintru eale luând, după ce au fost trecut doi ani (b), au adus jertvă și tămâie și lumini și au făcut punerea-înainte a pâinilor.

4. Și, după ce au făcut acestea, plecându-să cu fața la pământ, s-au rugat Domnului, ca să nu mai cază întru răutăți ca acestea, ci, de vor și păcătui cândva, El să-i cearte cu milă și să nu-i dea neamurilor celor hulitoare și varvare.

5. Iară în zioa în carea cei de alt neam au fost spurcat besearica, s-au întâmplat de tocma întru aceea zi s-au făcut curățeniia în doaozeci și cinci a aceiași luni, carea easte haselev.

6. Și cu veselie au prăznuit opt zile în chipul praznicului corturilor, aducându-și aminte cum, cu puțină vreme mai înainte, praznicul corturilor l-au făcut în munți și în peșteri ca fierile păscând.

7. Pentru aceea, stâlpări și ramuri frumoase, încă și finici având, laude da Celui ce bine au sporit a să curăți locul Lui.

8. Și au poruncit cu poruncă de obște și cu rânduială la tot neamul jidovesc ca din an în an să ție zilele acestea.

9. Și sfârșitul lui Antioh, carele s-au numit Epifan, așa au fost.

10. Iară acum, ceale ce s-au întâmplat pre vremea lui Eupator Antioh, fiul spurcatului Antioh, vom arăta pre scurt, spuind realele care s-au întâmplat din războaie.

11. Că acesta, după ce s-au făcut împărat, au pus mai-mare preste lucrurile împărăției pre oarecarele Lisia, carele fusease povățuitoriu mai mare preste Chilo-Siriia și Finichiia.

12. Că Ptolomeu, carele să chema Macron, au voit să ție dreptate cătră jidovi, pentru nedreptatea ce li s-au fost făcut lor, și să nevoia să trăiască în pace cu ei.

13. Și, pentru aceasta, au fost pârât de priatini cătră Eupator, și, de multe ori auzind numindu-să vânzătoriu, pentru că au părăsit Chiprul, care Filomitor l-au fost încredințat lui, și au trecut la Antioh Epifan, nici stăpânie de bun neam având, de voie rea otrăvindu-să pre sine, au murit.

14. Iară Gorghie, după ce s-au făcut mai-mare preste locurile acestea, adunând oaste străină, adeaseori da războiu asupra jidovilor.

15. Și, împreunându-să cu aceștia și idumeii, carii ținea cetăți tari, năcăjea pre jidovi, și pre cei fugiți de la Ierusalim, priimindu-i, cerca să se apuce de războiu.

16. Iară cei ce era cu Macaveiu, făcând rugăciune și rugându-să lui Dumnezeu ca să le fie întru ajutoriu, au năvălit asupra cetăților idumeilor.

17. Care, vitejeaște lovindu-le, au luat

3. (a) Scăpărând; (b) În cea veachie easte: și sasă luni.

locurile și au făcut izbândă asupra tuturor celor ce de pre zid da războiu, și pre cei ce le vinea înainte i-au junghiiat și au omorât nu mai puțini de doaozeci de mii.

18. Și fugind unii, nu mai puțini decât noao mii, în doao turnuri foarte tari, care avea toate ceale de lipsă.

19. Iară Macaveiu, lăsând pre Simon și pre Iosif, încă și pre Zakheu și pre câțva, carii era cu el, ca să-i încungiure pre ei și să dea războiu asupra lor, el s-au dus la locurile ceale mai de lipsă.

20. Iară cei ce era cu Simon, iubind argintul, de oarecarii din cei din turnuri s-au amăgit cu bani, și, șeptezeci de drahme de argint luând, au lăsat pre oarecarii de au scăpat.

21. Și, înștiințindu-să Macaveiu de lucrul ce s-au făcut, adunând pre povățuitorii norodului, i-au hulit pre ei, pentru că cu argint au vândut pre frați, lăsând pre vrăjmași asupra lor.

22. Deci pre acești vânzători i-au omorât, și îndată au luat ceale doao turnuri.

23. Și cu armele toate în mâini sporindu-să, au pierdut întru aceale doao turnuri mai mult decât doaozeci de mii.

24. Iară Timoteiu, cel ce mai înainte au fost biruit de jidovi,* adunând oști străine multe foarte și nu puțină călărime din Asiia, au venit să robească Iudeea.

25. Iară Macaveiu și cei ce era cu el, apropiindu-să el, să ruga Domnului, presărându-și capul cu țărână și încingându-și mijloacele cu saci.

26. Și, căzând la pământ înaintea oltariului, s-au rugat să le fie lor blând și vrăjmașilor lor să fie vrăjmaș, și celor împotivnici să se împotivească, precum zice leagea.

27. Și, după rugăciune, luând armele, au ieșit din cetate departe și, apropiindu-să de vrăjmași, era de eiși.

28. Și, când au răsărit soarele, s-au lovit amândoao părțile, aceștia având făgăduitoriu de bună norocire și de biruință fapta bună și scăparea cea spre Domnul scăpare, iară aceia povățuitoriu războiului puindu-și mânia.

29. Și, când tare să bătea, s-au arătat vrăjmașilor din ceriu cinci bărbați străluciți, călări pre cai cu frâne de aur, carii povățuia pre jidovi.

30. Dintru carii, doi, luând pre Macaveiu în mijloc și acoperindu-l cu armele sale, îl păzea nevătămat, iară asupra vrăjmașilor arunca săgeți și trăznete. Deci, învăluindu-să pentru că nu vedea și turburându-să, să tăia.

31. Și s-au omorât doaozeci de mii și cinci sute (v) și șeasă sute de călărași.

32. Iară Timoteiu au fugit la Gazara, cetate tare, preste carea era mai mare Hereu.

33. Iară cei ce era cu Macaveiu veaseli au șezut împregiurul cetății aceia patru zile.

31.(v) De pedestrași.

*1 Mac.
16, 5

34. Iară cei dinlăuntru, nădăjduind întru tăria cetății, foarte mult blăstăma și cuvinte necuvioase arunca.

35. Și când să lumina zioa a cincea, doazeci de feciori din cei ce era cu Macaveiu, mâniindu-să pentru blăsteame, bărbătește au năvălit la zid și, cu mânie sălbatecă suindu-să, pre tot carele era înainte îl tăia.

36. Așijderea, și alții suindu-să asupra celor dinlăuntru, au dat foc turnurilor și, aprinzind focuri, de vii au ars pre blăstămătorii aceia.

37. Iară alții au tăiat porțile și, priimind înlăuntru ceaealaltă tabără, au luat cetatea, și pre Timoteiu, carele să ascunsease într-o groapă, l-au omorât, și pre Hereu, fratele acestuia, și pre Apolofani.

38. Și, după ce au făcut aceastea, cu laude și cu mărturisiri au binecuvântat pre Domnul, Cel ce mult bine au făcut lui Israil și i-au dat lui biruință.

CAP 11

Iuda omoară oastea lui Lisie. Lisie face pace întră Iuda și întră împăratul.

1. ară după puțină vreme, Lisie, carele era pitrop împăratului și rudenie și ispravnic preste trebi, foarte greu supărându-să pentru lucrul acesta ce s-au făcut,

2. Au adunat aproape de optzeci de mii și toată călărima și au venit asupra jidovilor, gândind să facă cetatea lăcaș elinilor,

3. Și besearica cu bani să o vânză, ca și cealealalte capiști ale păgânilor și arhieria în tot anul să o vânză.

4. Nicidecum gândind de putearea lui Dumnezeu, ci sumețindu-să cu zecile de mii de pedestrași și cu miile de călărași și cu optzeci de elefanți.

5. Deci, întrând în Iudeea și apropiindu-să la Vetsura, carea era în loc tare și departe de Ierusalim ca la cinci stadii, o bătea.

6. Iară, deaca au înțales cei ce era cu Macaveiu că bate el cetățile, cu plângere și cu lacrimi să ruga Domnului, împreună cu tot norodul, ca să trimiță inger bun spre mântuire lui Israil.

7. Și Macaveiu, întâiu luând armele, au îndemnat pre ceialalți să stea împreună cu el la primejdii și să ajute pre frații săi.

8. Și, împreună cu osârdie pornind și la Ierusalim fiind ei, s-au arătat un călăreț cu haină albă, mergând înaintea lor cu arme de aur sclipind.

9. Și toți împreună au binecuvântat pre milostivul Dumnezeu și s-au întărit cu inimile, nu numai asupra oamenilor, ci și asupra fierilor sălbatece și zidurilor de fier, gata fiind a năvăli.

10. Deci, apropiindu-să cu bună rânduială, având ajutoriu pre Domnul cel din ceriu, Carele

Să milostivea spre ei,

11. Și ca niște lei năvălind asupra vrăjmașilor, au așternut din ei unsprăzece mii și o mie și șease sute de călărași.

12. Și pre toți i-au întors în fugă și mai mulți dintru ei, răniți, goli au scăpat, și însuși Lisie, urât fugind, au scăpat.

13. Și, pentru că nu era fără de minte, socotind întru sine scădearea ce i s-au făcut lui și socotind cum că jidovii sânt nebiruiți, pentru că Atotputearnicul Dumnezeu le ajută lor,

14. Trimițind la ei, au făgăduit cum că toate ceale dreapte le va priimi și cum că și pre împăratul îl va pleca ca să le fie lor priiatin.

15. Și au ascultat Macaveiu de rugăciunile lui Lisie, întru toate purtând grijă de ceale de folos, pentru că câte au dat Macaveiu lui Lisie prin scrisori despre jidovi împăratul le-au îngăduit.

16. Iară cărțile ceale scrise de la Lisie jidovilor întru acest chip era: „Lisie, mulțimei jidovilor, bucurie!

17. Ioan și Avesalom, pre carii voi i-ați trimis, dând scrisorile ceale de la voi, au cerut ca ceale scrise într-insele să le plinesc.

18. Deci câte să cădea a să arăta împăratului am arătat și ceale ce s-au întâmplat le-au iertat.

19. Deci, de veți păzi bunăvoința întru lucruri, și de-aici înainte mă voiu nevoi a mă face pricină voao de bunățăți.

20. Și pentru aceastea, am poruncit și acestora, și celor de la mine trimiși, pre amăruntul să vorbească cu voi.

21. Fiți sănătoși. În anul o sută patruzeci și opt, a lunii lui dioscorintie, zioa a doazeci și patru”.

22. Iară cartea împăratului cuprindea întru acest chip: „Împăratul Antioh, fratelui Lisie, bucurie!

23. După ce tatăl nostru s-au mutat întră dumnezei, vrând noi ca cei dintru împărăția noastră să fie neturburați întru a lor purtare de grijă,

24. Auzind cum că jidovii nu au voit a asculta de tatăl meu, ca să treacă la obiceiurile elinești, ci mai voiesc să-și ție leagea sa, pentru aceea să roagă de noi ca să-i îngăduim să-și ție leagea sa.

25. Deci, voind noi ca și neamul acesta să fie fără de turburare, am judecat ca și besearica să li să întoarcă lor și să petreacă după obiceiurile strămoșilor săi.

26. Drept aceea, bine vei face de vei trimite la ei și le vei da dreapta, ca, știind voia noastră, să fie cu inimă bună și veaseli să-și isprăvească lucrurile sale”.

27. Iară cartea împăratului, carea au scris cătră neamul jidovesc, întru acest chip era: „Împăratul Antioh, bătrânimii jidovilor și celorlalți jidovi, bucurie!

28. De sânteți sănătoși, sânteți precum voim, și noi sântem sănătoși.

29. Arătat-ne-au noao Menelau cum că voi voiți a merge și a fi la ale voastre.

30. Drept aceea, celor ce vor merge până în treizeci de zile a lunii lui xantic, le dăm bună volnicie.

31. Ca jidovii să-și ție bucatele și legile sale ca și mai înainte, și nimenea dintru ei nici o nevoie să nu aibă pentru ceale ce prin neștiință s-au făcut.

32. Și am trimis și pre Menelau să vă mângăie pre voi.

33. Fiți sănătoși. Anul o sută patruzeci și opt, în 15 zile a lunii lui xantic”.

34. Trimis-au și romanii la ei carte, așa scrisă: „Cvint Memie și Tit Manilie, bătrânii romanilor, norodului jidovesc, bucurie!

35. Ceale ce Lisie, ruda împăratului, v-au îngăduit voao și noi le îngăduim.

36. Iară pentru ceale ce au judecat să se aducă la împăratul, trimiteți pre cineva îndată, care să vază despre aceastea, ca să așezăm precum să cuvine voao, că noi venim la Antiohiia.

37. Drept aceea, grăbiți și trimiteți pre cariiva, ca și noi să știm ce voiți.

38. Fiți sănătoși! Anul o sută patruzeci și opt, zile 15 a lunii lui xantic”.

CAP 12

Iuda, bătând multe cetăți și învingând pre neamuri prim-prejur, mare învingere face asupra lui Gorghie și a lui Timoteiu. Iară păzind și unii dintră jidovi, carii adusease daruri la idoli, Iuda rânduiaște să se aducă jertve pentru dânșii.

1. upă ce s-au făcut legăturile aceastea, Lisie s-au dus la împăratul, iară jidovii petrecea întru lucrarea pământului.

2. Iară povățuitorii oștilor, cei ce era pre locurile acealea, Timoteiu și Apolonie, al lui Gheneu, încă și Ieronim și Dimofon și, afară de aceștia, Nicanor, mai-marele Chiprului, nu-i lăsa pre ei să petreacă în pace și în liniște.

3. Și iopiiianii răutate ca aceasta au făcut, că au îndemnat pre jidovii carii lăcuia cu ei ca împreună cu muierile și cu pruncii să între în corăbiile ceale gătite de ei, ca cum nici o pizmă n-ar fi întră ei.

4. Deci, după răspunsul cel de obște al cetății, au ascultat și ei, vrând ca să fie în pace și neavând nici un prepus și, mergând cu corăbiile, i-au înecat, fiind ei nu mai puțin de doao sute.

5. Iară înțelegând Iuda răutatea ce s-au făcut celor de neamul său, poruncind bărbaților celor ce era cu sine,

6. Și chemând pre Judecătorul cel drept, Dumnezeu, au purces asupra ucigătorilor a fraților și au aprins noaptea limanul și corăbiile le-au ars și pre cei ce fugisă acolo i-au omorât.

7. Și orașul fiind închis, s-au întors ca să vie a doao oară și toată poliția iopiiianilor de tot să o dezrădăcineaze.

8. Și, înțelegând cum că și cei din Iamnia vreau să facă aseamenea jidovilor celor ce lăcuia la ei,

9. Și năvălind asupra iamniteanilor noaptea, au aprins vadul cu corăbiile, cât să vedea strălucirea flacării în Ierusalim, departe de doao sute și patruzeci de stadii fiind.

10. Și de acolo, mergând noao stadii și făcând călătorie asupra lui Timoteiu, au năvălit aravii asupra lui, nu mai puțin de cinci mii și cinci sute de călărași.

11. Și, făcându-să războiu tare și cu ajutorul lui Dumnezeu biruind cei ce era cu Iuda și împuținându-să aravii, nomadii s-au rugat de Iuda să le dea lor dreapta, făgăduind că-i vor da dobitoace și întru alte cealea îi vor folosi.

12. Iară Iuda, socotind cu adevărat că întru multe îi vor fi de folos, le-au dat pace și, luând dreaptele, s-au dus la corturile sale.

13. Și au năvălit și asupra unei cetăți cu pod tare și cu ziduri încungiurată, în carea multe fealiuri de neamuri lăcuia, căriia numele era Caspin.

14. Iară cei dinlăuntru, nădăjduind în tăria zidurilor și în mulțimea bucatelor ce-și strânsease, mai moale să purta, suduind pre cei ce era cu Iuda și blăstămându-i și grăind ceale ce nu să cuvin.

15. Iară cei ce era cu Iuda, chemând pre Putearnicul lumii, Cel mare, Carele fără de berbeci și fără de unealte au surpat zidurile Ierihonului* pre vremile lui Iisus, au năvălit ca niște fieri asupra zidului.

16. Și, cu voia lui Dumnezeu luând cetatea, nepovestită junghiiare au făcut, cât lacul cel de lângă cetate, care de doao stadii era de lat, plin de curgerea sângelui să vedea.

17. Și de acolo, mergând șapte sute și cincizeci de stadii, au sosit în Haraca la cei ce să zic jidovi tuvini.

18. Ci pre Timoteiu nu l-au apucat în locurile acealea, carele fără de nici o ispravă s-au fost întors de la locurile acealea, lăsând pază de oaste întru oarecare loc foarte tare.

19. Iară Dositeiu și Sosipatru, din povățuitorii cei ce era cu Macaveiu, mergând, au omorât pre păzitorii cei lăsați de Timoteu, mai mulți decât zece mii de bărbați.

20. Iară Macaveiu, puindu-și în rând oastea sa, i-au pus pre ei preste ceate și au purces asupra lui Timoteiu, carele avea cu sine o sută și doaozeci de mii de pedestrași și o mie și cinci sute de călărași.

21. Deci, înțelegând Timoteiu de venirea lui Iuda, au trimis muierile și pruncii și ceaalaltă avere la locul ce să chema Carnion, pentru că foarte anevoie să putea încungiura și nu lezne putea a să apropiia el, pentru strâmtoarea tuturor locurilor.

22. Deci, mai întâiu ivindu-să ceata lui Iuda, s-au îngrozit vrăjmașii și s-au înfricoșat de fața Celui ce toate le vede și s-au por-

*Isus N.
6, 20

nit a fugi, carele cum putea, cât de multe ori ei de ei s-au fost vătămând, și cu ascuțiturile sabiilor s-au fost tăind.

23. Iară Iuda, gonindu-i foarte tare, tăind pre spurcații aceia, au omorât ca la vro treizeci de mii de bărbați.

24. Iară Timoteiu au căzut în partea lui Dositeiu și a lui Sosipatru, și să ruga cu multe rugăciuni să-l sloboază viu, pentru că pre a multora din jidovi părinți și frați avea carii vor fi uitați, de va peri el.

25. Și cu multe legându-să el înaintea lor, cum că pre toți aceia nevătămați îi va întoarce, l-au slobozit pre el pentru mântuirea fraților.

26. Iară Iuda, purcezind asupra Carnului și asupra Atargationului, au omorât doazeci și cinci de mii de oameni.

27. Și, după fuga și puiarderea acestora, au tăbărât Iuda asupra Efronului, carea era cetate tare, întru carea lăcuia Lisie și mulțime de tot fealiul de neam; iară înaintea zidurilor sta voinici bărbați, carii vitejeaște să bătea, acolo arme multe și săgeți era puse.

28. Ci chemând pre Cel Putearnic, Carele cu tărie zdrobeaște putearea vrăjmașilor, au luat cetatea supt mâinile sale și din cei ce era înlăuntru au omorât ca vro doazeci și cinci de mii.

29. Și, purcezind de acolo, au năvălit asupra cetății schitilor, carea era departe de Ierusalim, șease sute de stadii.

30. Iară jidovii cei ce lăcuia acolo, mărturisind dragostea carea avea cătră ei schitopoliteanii și cum că, și în vremile ceale nenorocite, blânzi le-au fost lor,

31. Mulțămindu-le lor, i-au îndemnat ca și de aci înainte să fie buni cu neamul, și au venit la Ierusalim când să apropiia sărbătoarea săptămânilor.

32. Iară după Rusalii, au pornit asupra lui Gorghia, mai-marele Idumeii.

33. Și au ieșit cu trei mii de pedestri și cu patru sute de călăreți.

34. Și, bătându-să, s-au întâmplat de au căzut puțini din jidovi.

35. Iară oarecarele Dositeiu, dintr-a lui Vachinor, călăreț și bărbat tare, au prins pre Gorghia și, țiindu-l de veșmânt, îl aducea pre el vitejeaște, vrând viu pre blăstămatul acela să-l aducă rob, iară unul din călăreții trachilor venind asupra-i și lovindu-l preste umăr, Gorghia au scăpat în Marisa.

36. Iară cei ce era cu Esdrin mai mult bătându-să și ostenindu-să, Iuda au chemat pre Domnul să-i fie ajutoriu și povățuitoriu războiului.

37. Începând cu glasul părintesc, și cu cântări strigând și glas înălțind, fără de veaste, au năvălit asupra ostașilor lui Gorghie și i-au înfrânt.

38. Iară Iuda, luând oastea, s-au dus în cetatea Odolam și, sosind zioa a șaptea,

s-au curățit după obiceiul și au petrecut acolo zioa sâmbetii.

39. Iară a doao zi au venit cei ce era cu Iuda, precum s-au fost rânduit, ca să rădice trupurile celor omorâți și să le așeze cu rudețiile în părinteștile mormânturi.

40. Și au aflat supt hainele fieștecăruia din cei morți lucruri sfințite idolilor Iamniei,* de care oprea leagea pre jidovi, și tuturor vădit lucru au fost cum că pentru această pricină au căzut aceștia.

*2 Leage
7, 25

41. Și toți binecuvântând pre Judecătoria cel drept, pre Domnul, Cel ce arată ceale ascunse,

42. Și întorcându-să la rugăciuni, s-au rugat pentru păcatul ce s-au făcut, ca de tot să se șteargă. Iară viteazul Iuda au îndemnat mulțimea ca să se păzască pre sine fără de păcat, văzind cu ochii ceale ce s-au făcut pentru păcatul celor ce mai înainte au căzut.

43. Și, făcând gătire după numărul bărbaților, doao mii de drahme de argint au trimis în Ierusalim să aducă jertvă pentru păcat, foarte bine și cuvios de învierea morților socotind.

44. Că, de nu ar fi avut nădejde cum că vor învia cei ce mai înainte au fost căzut, deșert și de răs lucru ar fi a să ruga pentru cei morți.

45. Și au văzut cum că, celor ce cu bună cucernicie au adormit, foarte bun dar le easte pus.

46. Drept aceea, sfânt și cucearnic gând au fost, că au făcut curățenie pentru cei morți, ca să se slobozească de păcat.

CAP 13

Antioh, înțelegând viclenia lui Menelau, poruncește să-l piarză. Iară Iuda, învingând pre Antioh de doao ori, și sculându-să și Filip împotriva lui Antioh, au întărit pacea cu Iuda.

1. ară în anul o sută patruzeci și noao, au înțeles cei ce era cu Iuda cum că vine Antioh Epifator cu mulțime asupra Iudeii.

2. Și, împreună cu el, Lisie, epitropul, carele era mai-mare preste trebi, fieștecarele având oaste elinească, pedestrași o sută și zece mii și călăreți cinci mii și trei sute și elefanți doazeci și doi și cară purtătoare de seaceri trei sute.

3. Și s-au amestecat cu ei și Menelau, și cu multă înșelăciune îndemna pre Antioh, nu de mântuirea patriei gândind, ci nădăjduind că-l va pune căpetenie.

4. Ci Împăratul împăraților au întărâtat mâniia lui Antioh asupra celui păcătos, și, arătând Lisie cum că acesta easte pricina tuturor răutăților, au poruncit, precum easte obiceiul într-acel loc, să-l piarză, ducându-l în Veriia.

5. Și era în locul acela un turn de cincizeci de coți de înalt, plin de cenușe, și acesta avea o unealtă cu meșteșug făcută de

să pleca în toate părțile și luneca în cenușe.

6. Aicea să arunca toți cei ce era furători de ceale sfinte sau și cu alte răutăți, mari vinovați.

7. Cu această moarte s-au întâmplat a muri cel fără de leage, Menelau, nici îngropăciune aflând.

8. Foarte cu dreptate, că, fiindcă multe păcate făcuse asupra jertvenicului, a căruia focul și cenușa era curate, în cenușe au luat moarte.

9. Iară împăratul, cu gândurile prea varvar, vinea ca mai reale să facă jidovilor, decât în zilele tătâne-său s-au făcut.

10. Și înțelegând Iuda aceastea, au poruncit norodului zioa și noaptea să se roage Domnului, ca, precum de alte ori, așa și acum să ajute.

11. Celor ce de leage și de patrie și de sfânta besearică vor să se lipsască și pre norodul carele atunci puțin au răsuflat să nu-l lasă să fie supus neamurilor celor hulitoare.

12. Și toți împreună făcând aceasta și rugând pre milostivul Dumnezeu cu plângere și cu ajunuri și cu cădere pre fața sa, în trei zile neîncetat i-au mângăiat pre ei Iuda și le-au poruncit să se gate.

13. Iară Iuda, împreună cu cei mai bătrâni, s-au sfătuit ca, mai înainte de ce va intra oastea împăratului în Iudeea și vor birui cetatea, să le iasă înainte și cu ajutoriul Domnului să aleagă lucrul.

14. Deci, dându-să purtării de grije Celui ce au făcut lumea și îndemnând pre cei ce era cu el ca bărbătește să se nevoiască până la moarte pentru legi, pentru besearică, pentru cetate, pentru patrie și pentru politie, și au pus tabăra împregiurul Modimului.

15. Și, dând la ai săi haslă (a): „Biruința lui Dumnezeu”, cu voinici prea buni aleși, au lovit noaptea tabăra asupra curții împărătești și au omorât ca la vro patru mii de bărbați, și pre cel ce era mai-mare preste elefanți, cu toți ai săi.

16. Mai pre urmă, după ce au umplut tabăra de frică și de turburare, s-au întors cu bine.

17. Iară aceasta s-au făcut când să lumina de ziuo, ajutându-i lui acoperirea Domnului.

18. Iară împăratul, cât au gustat îndrăznirea jidovilor, cu meșteșug au ispitit locurile.

19. Și apropiindu-să asupra Vetsuriei, carea era pază tare a jidovilor, ci să biruia, să bătea și scădea.

20. Iară Iuda, celor dinlăuntru le trimitea ceale de lipsă.

21. Iară oarecarele Rodocos, din tabăra jidovilor, au spus vrăjmașilor tainele și, cercându-să, s-au prins și s-au închis.

22. Iară împăratul a doao oară au avut cuvânt cu cei ce era în Vetsura, dreapta au dat și au luat, și s-au dus și s-au lovit cu cei ce era cu Iuda și au fost biruit.

15. (a) Grecește sintema: sămn.

23. Deci, înțelegând cum că s-ar fi sculat asupra-i la Antiohiia Filip, pre carele-l lăsasă mai-mare preste lucruri, s-au turburat și, rugându-să de jidovi, s-au supus lor și au jurat pre toate ceale dreapte, și s-au împăcat și au adus jertvă și au cinstit besearica și locul l-au miluit.

24. Și pre Macaveu l-au îmbrățișeat și l-au lăsat mai-mare de la Ptolomaida până la domniia gherineanilor.

25. Și de acolo au venit la Ptolomaida, iară ptolomaideanilor greu le părea pentru tocmealele păciurii aceia, mâniindu-să ca nu cumva să strice jidovii legătura.

26. Atunci, au intrat în divan Lisie și au spus tot lucrul și i-au așezat și i-au potolit și i-au făcut cu voie bună; după aceea, s-au întors la Antiohiia. Așa au fost purceaderea și întoarcerea împăratului.

CAP 14

Nicanor întâiu face prietșug cu Iuda, care, după aceea, îl stracă. Să laudă cu stricarea besearicii. Raziia să junghie pre sine și, dacă îi cură tot sângele, își aruncă mațele asupra norodului.

1. ară după vreamă de trei ani, au înțeles Iuda și cei ce era cu el cum că Dimitrie, a lui Seleuc, trecând prin vadul Tripoliei, au venit cu mulțime tare și cu corăbii.

2. Și au cuprins țări, omorând pre Antioh și pre Lisie, epitropul lui.

3. Iară oarecarele Alchim, carele fusease arhieru și de bunăvoie să spurcasă în vremile amestecăturii, socotind că nici într-un chip nu easte lui mântuire, nici mai mult intrare la sfântul jertvenic,

4. Au venit la împăratul Dimitrie, în anul o sută cincizeci și unul, aducându-i lui coronă de aur și finic, și, afară de aceastea, și flori, care să părea a fi ale besearicii, și în zioa aceea au avut liniște.

5. Și, aflând vreamă bună nebuniei sale, chemându-l Dimitrie la sfat și întrebându-l: „Cu ce voie și sfat să află jidovii?”

6. El, la aceastea, au răspuns: „Jidovilor, carii să chiiamă asidei, pre carii povățuiaște Iuda Macaveu, le place a avea războiu și să împărechează și nu lasă să aibă țara pace.

7. Pentru aceea, și eu lipsit de mărirea cea părintească, adecă de arhierie, am venit acum aici.

8. Întâiu, foarte bine gândind de ceale ce să cuvîn împăratului, iară a doao, pentru binele cetățeanilor miei socotind, căci, cu răutatea celor ce mai înainte i-am zis, tot neamul nostru mult să asuprește.

9. Deci, fieștecare dintru aceastea cunoscându-le tu, o, împărate, fie-ți milă și de țară și de neamul nostru, cel ce prim-pregiur stă, și-l ajută pentru iubirea de oameni carea ai cătră toți.

10. Că, până va fi Iuda, nu easte cu puțință să fie lucrurile în pace”.

11. Și, după ce au zis el unele ca acestea, îndată ceialalți priiatini, având pizmă asupra lui Iuda, mai mult au ațîțat pre Dimitrie.

12. Deci, Dimitrie îndată chemând pre Nicanor, carele era mai-mare preste elefanți, și făcându-l povățuitoriu preste Iudeea, l-au trimis,

13. Dându-i porunci ca și pre Iuda să-l omoară și pre cei ce sânt cu el să-i răsipe și să puie pre Alchim arhieru besearicii ceii prea mari.

14. Iară neamurile, care din Iudeea fugisă de Iuda, cu turmele să amesteca cu Nicanor, nenorocirile și primejdiile jidovilor ale sale norociri părăndu-le a fi.

15. Iară auzind de venirea lui Nicanor și de adunarea neamurilor, presărându-să cu pământ, s-au rugat Celui ce până în veac au întemeiat pre norodul Său și Cel ce pururea arătat au apărat partea sa.

16. Și, poruncind povățuitoriu, îndată au purces de acolo și s-au lovit cu ei la satul Desau.

17. Iară Simon, fratele lui Iuda, s-au fost lovit cu Nicanor (a), ci s-au spăriiat de venirea cea fără de veaste a vrăjmașilor.

18. Însă Nicanor, auzind vitejiia celor ce era cu Iuda și bărbăția care avea în bătăile ceale pentru patrie, s-au temut să se judece (b) cu vărsarea de sânge.

19. Pentru aceaea, au trimis pre Pisidonie și pre Teodot și pre Matatiia, ca să dea și să priimească dreaptetele (v).

20. Și mult sfat făcându-să pentru acestea, și povățuitoriu norodului vorbind cu mulțimea, toți împreună au voit ca să facă pace.

21. Și au rânduit zi, întru carea deosebi să vie la un loc, și, venind de la fieștecarele, multe scaone li s-au pus,

22. (Iară Iuda rânduisă oameni armați gata în locuri de treabă, ca nu cumva vrăjmașii fără de veaste să facă vreun lucru rău), și vorba cea de opște ce s-au căzut au făcut.

23. Iară Nicanor, rămâind la Ierusalim, nici un lucru fără de cale nu au făcut, și gloatele ceale ce să adunasă ca turmele le-au slobozit.

24. Și avea pre Iuda pururea înaintea ochilor, din inimă iubindu-l.

25. Și l-au rugat să se însoare și să nască fii. S-au însurat și au trăit în liniște viață de obște.

26. Iară Alchim, văzind dragostea lor, carea avea unul cătră altul, și pacea, au venit la Dimitrie și au zis cum că Nicanor lucruri împrotivnice împăratului gândește, că pre Iuda, vrăjmașul împărăției, l-au ales să fie în locul lui, după dânsul.

27. Iară împăratul, umplându-să de mânie și întărâtându-să de pârări, vrăjmaș au scris lui Nicanor, zicând cum că cu greu easte lui a suferi legătura și și poruncește ca pre Macaveiu curând să-l trimiță legat la Antiohiia.

28. Și, sosind acestea la Nicanor, s-au

17. (a) În cea veachie easte: și puțin s-au spăriiat pentru tăcerea cea fără de veaste a vrăjmașilor. 18. (b) Să

măhnit și cu greu îi era a strica legătura cea făcută, nefăcându-i nici o strâmbătate bărbatul acela.

29. Ci, fiindcă împotriva împăratului nu să putea pune, cerca prilej cu meșteșug aceasta să se săvârșască.

30. Iară Macaveiu, văzând pre Nicanor, mai aspru răspunzindu-i lui și petreacerea cea obicinuită mai sălbatecă avându-o, au socotit cum că nu easte spre bine aspirerea aceasta și, strângând nu puțin dintr-ai săi, s-au ascuns de Nicanor.

31. Deci, cunoscând el că bărbatul ca un viteaz au cunoscut vicleșugul, s-au dus la marea și sfânta besearică, când aducea preoții jertvele ceale cuvioase, și au poruncit să-i dea pre bărbatul.

32. Iară ei s-au jurat, zicând că pre cel ce-l caută nu știu unde easte. Întinzind dreapta spre besearică, acestea au jurat:

33. „De nu-mi veți da mie legat pre Iuda, această Casă a lui Dumnezeu câmp o voi face și jertvenicul îl voiu săpa și aici voi face lui Dionis besearică vestită”.

34. Și după ce au zis acestea, s-au dus. Iară preoții, întinzind mâinile cătră ceriu, chema pre Apărătoriu cel de pururea al neamului nostru, acestea zicând:

35. „Tu, Doamne, Cel ce de nimica nu ai lipsă, bine ai voit să se facă besearică lăcașului Tău, întru noi.

36. Și acum, Sfinte a toată sfințeniia, Doamne, păzește până în veac nespurcată casa aceasta, carea de curând s-au curățit și astupă toată gura nedreaptă”.

37. Iară oarecarele, anume Razis, din bătrânii ierusalimneanilor, carele era bărbat iubitoriu de cetate și cu nume bun, cât, pentru bunăvoința ce avea, părinte jidovilor să chema,

38. Pentru că în vremile ceale mai dinainte ale neamestecării era, purtând judecata jidoviei și trupul și sufletul pentru jidovime și-l puseasă cu toată nevoința.

39. Deci, vrând Nicanor să areate ura carea avea cătră jidovi, au trimis mai mulți decât cinci sute să-l prinză,

40. Că socotea cum că, de va prinde pre acela foarte mare, nevoie va face jidovilor.

41. Și mulțimea, vrând ca să ia turnul, bătea uș și porunca să aducă foc să aprinză ușile, și, când era mai prins, el singur pre sine s-au junghiiat cu sabiia.

42. Vrând mai bine să moară cu cinste, decât păgânilor să se supuie și împotriva cinstii sale să pață ocări nevreadnice,

43. Ci, pentru graba, nenimerindu-să bine a să junghii și mulțimea năvălind pre ușe înlăuntru, el alergând pre zid vitejește, s-au aruncat pre sine la mulțime vitejește.

44. Iară mulțimea, curând, dându-să îndărăpt ca să facă loc căderii lui, au căzut tocma pre foale.

ispitească cu arme. 19. (v) Să facă pace.

45. Și, fiind încă viu și înfierbântat, s-au sculat cu mâinile, iară sângele din el cura ca șipotele și, greu rănindu-să, au alergat trecând printră mulțime.

46. Și, stând pre o piază despicată, după ce i-au curs tot sângele, și-au scos mâțele și, prinzindu-le cu amândoaă mâinile, le-au aruncat spre mulțime și, rugându-să Celui ce stăpânește preste viață și preste duh, ca acestea iarăși să i le dea, într-acest chip s-au mutat.

CAP 15

Iuda piarde pre Nicanor și mulțime de oaste a lui, și poruncește să taie capul și mâinile lui Nicanor, celui mort, și să le spânzure în Ierusalim spre pomenirea puterii ceii dumnezeiești.

*1 Mac.
7, 27

1. **N**ară Nicanor, înțelegând cum că cei ce era cu Iuda sânt în locurile ceale dimpregiurul Samariei, au făcut sfat ca în zioa cea de odihnă (a) fără de nici o frică să dea războiu asupra lor.

2. Iară jidovii, carii de nevoie mergea cu el, zicea: „Nicidecum așa sălbătacește și varvarește să-i pierzi, ci cinstește zioa aceea, pre carea mai înainte o au sfințit și o au cinstit Cel ce vede toate”.

3. Iară, de trei ori, spurcatul acela păgân au întreat: „Au easte în ceriu putearnic Carele să fie poruncit a să ținea zioa sâmbetelor?”

4. Iară ei, răspunzind: „Domnul cel viu, Acela easte putearnicul cel din ceriu, Carele au poruncit să nu lucrezi în zioa a șaptea”.

5. Iară celalalt au zis: „Și eu sânt putearnic pre pământ, carele poruncesc a lua arme și a plini lucrurile împăratului”. Însă nu au dobândit ca să-și poată plini becisnicul său sfat.

6. Deci, Nicanor, cu toată sumeția înălțindu-să, socotea să facă biruință de obște asupra lui Iuda.

7. Iară Macaveiu, neîncetat, cu toată nădejdea, nădăjduia că va avea ajutoriu de la Domnul.

8. Și îndemna pre cei ce era cu sine să nu să sparie de venirea neamurilor, ci, aducându-și aminte de ceale mai dinainte ajutorii, care s-au făcut lor din ceriu, și acum să așteapte de la Cel Atotputearnic biruință și ajutoriu.

9. Și-i mângăia pre ei din lege și din proroci, și, aducându-le aminte și războaiele care mai înainte le-au fost făcut, mai cu osârdie pre ei i-au făcut.

10. Și așa, prinzindu-i pre ei cu mânie, împreună le-au arătat cum că neamurile nu au ținut legătura și au călcat jurământul.

11. Și pre fieștecarele dintr-înșii nu atâta cu scuturi și cu arme îi întărea, cât cu cuvinte foarte bune îi îndemna, spuindu-le vis vreadnic de credință, prin care pre toți i-au veselit.

12. Iară vederea visului într-acest chip era,

1. (a) Adecă, în zioa sâmbetii.

cum că Onia, cel ce fuseasă arhiereu, om bun și cuvios, cucearnic la față și cu obiceiuri bune și la vorbă cuvios, carele din pruncie s-au fost nevoit într- toate lucrurile faptei bune, acesta cu mâinile întinse să ruga pentru toată adunarea jidovilor.

13. După aceasta, s-au arătat un bărbat cu căruntețe și cu mărire minunat, și preacuvioasă mărire era împregiurul lui.

14. Și cum că au răspuns Onia și au zis: „Acesta easte iubitoriul de frați, prorocul lui Dumnezeu, Ieremie, carele mult să roagă pentru norod și pentru sfânta cetate”.

15. Și cum că Ieremie au întins dreapta și au dat lui Iuda sabie de aur, și, dând, i-au zis acestea:

16. „Ia această sfântă sabie, dar de la Dumnezeu, prin carea vei surpa pre vrăjmași”.

17. Deci, mângăindu-să cu aceste cuvinte bune foarte ale lui Iuda, care inimile voinicilor și pre vârtute le putea aprinde și a le îmbărbăta, au socotit să nu tăbărască, ci vitejește să năvălească și bărbătește să se apuce și să se bată, ca să se aleagă lucrul, pentru că și cetatea și sfintele și besearica stă în primejdie.

18. Iară de muieri și de prunci și de frați și de rudenii mai puțină grijă avea, iară frica cea mai mare și cea mai întâiu era lor pentru sfințita besearică.

19. Iară cei ce era în cetate foarte îngrijeați era și turburați pentru cei ce era să dea războiu.

20. Și toți acum aștepta judecata ce va să fie. Și, după ce s-au apropiat vrăjmașii, și oastea s-au rânduit și hiarăle în loc bun s-au așezat și călărimea în cornuri s-au pus.

21. Iară Macaveiu, văzind venirea mulțimei și gătirea armelor, cea de multe fealiuri, și sălbătăcirea fiarălor, au întins mâinile la ceriu și s-au rugat Celui ce face minuni, Domnului, păzitoriului, cunoscând că nu în arme easte biruința, ci, precum El însuși judecă, dă celor vreadnici biruință.

22. Și, rugându-să, așa au zis: * „Tu, Doamne, ai trimis pre îngerul Tău în zilele lui Iezechiia, împăratului Iudeii, și au ucis din tabăra lui Senahirim la o sută și 85 de mii.

23. Și acum, Stăpânitoriule al ceriurilor, trimite înger bun înaintea noastră, carele să fie spre frică și spre cutremur.

24. De mărirea brațului Tău să se înfricoșeze cei ce cu hulă vin asupra sfântului Tău norod”. Și, acestea zicând, au încetat.

25. Iară Nicanor și cei ce era cu el cu trâmbițe și cu cântece vinea.

26. Iară Iuda și cei ce era cu el cu chemare și cu rugăciuni au dat războiu cu vrăjmașii.

27. Și, cu mâinile oștindu-să, iară cu inimile rugându-să cătră Dumnezeu, au așternut nu mai puțin decât treizeci și cinci de mii, foarte veselindu-să de această arătare a lui Dumnezeu.

28. Iară încetând de la războiu și cu bucurie întorcându-să, au cunoscut cum că Ni-

*Sus
8, 19

canor, cu toate armele sale, au căzut.

29. Și, făcându-să strigare și turburare, bine au cuvântat pre Cel puternic cu glas părintesc.

30. Și au poruncit Iuda, cel ce în tot chipul era gata și cu trupul și cu sufletul a muri pentru cetățeani și cu vârsta sa au păzit bunăvoința către cei de o leage, ca să taie capul lui Nicanor, și mâna cu umărul să le aducă în Ierusalim.

31. Și, după ce au sosit acolo și chemând pre cei de o leage cu sine și pre preoți, înaintea jertvenicului puindu-i, au chemat pre cei ce era în coșteiu.

32. Și le-au arătat capul spurcatului Nicanor și mâna celui rău hulitoriu, carea o au fost întins asupra Casii ceii sfinte Atotputernicului și s-au sumețit.

33. Și limba răului credincios Nicanor au poruncit să o taie și să o facă bucăți mărunte și să o dea pasărilor, iară ceale de răsplătirea nebuniei în preajma besearicii să le spânzure.

34. Și toți, căutând la ceriu, au bine-cuvântat pre luminatul Domn, zicând: „Bine e cuvântat Cel ce au păzit locul Său

nespurcat”.

35. Și capul lui Nicanor l-au spânzurat la coșteiu, ca să-l vadă toți și să cunoască cum că easte adevărit semn al ajutoriului lui Dumnezeu.

36. Și au așezat toți cu poruncă de obște, ca nicidecum să nu lasă neînsămnată zioa aceasta.

37. Ci praznicul ei să fie în zioa a treisprăzece a lunii a doasprăzece, carea sirie-neaste să zice adar, cu o zi mai înainte de zioa lui Mardoheu.

38. Deci, ceale ce au fost pentru Nicanor așa s-au întâmplat, și, din vremile acealea, au stăpânit jidovii cetatea, și eu aici voiu face sfârșit cuvântului.

39. Și de easte bine și cum să cuvine tocmit, aceasta și eu am vrut, iară de easte prosteaste și de mijloc, aceasta de ajuns îmi easte mie.

40. Că, precum tot vin singur a bea, sau tot apă împotivnic lucru easte, ci în ce chip vinul amestecat cu apă e dulce și desfătează, așa și așazarea cuvântului, cu întocmirea sa, veseleaste urechile celor ce cetesc. Iară aici să fie sfârșitul.

CARTEA A TREIA A MACAVEILOR

CAP 1

Ptolomeiu Filopator vrea să năvălească în Sfintele Sfinților și mare turburare să face în Ierusalim.

1. **A**ră Filopator, înțelegând de la cei ce s-au întors cum că Antioh au luat locurile ceale de supt stăpânirea sa, au poruncit tuturor puternicilor sale, pedestrilor și călăreților, să se strângă.

2. Și, luând cu sine pre soru-sa, Arsinoi, au purces până la locurile ceale despre Rafian, unde era tăbărăți cei ce era cu Antioh.

3. Iară oarecarele Teodot, gândind să facă viclenie, au luat din armele lui Ptolomeu, care mai înainte fuseasă încredințate lui, ceale mai tari, și s-au dus noaptea în cortul lui Ptolomeu, ca el singur să-l omoară pre el și întru acest chip să se răsipească războiul.

4. Ci pre acesta l-au scos Dositeiu, cel ce să zicea a lui Drimil, carele de neam era jidov, iară după aceea și-au mutat leagea și s-au înstrăinat de către dogmele ceale părintești. Acesta au făcut să se culce în cortul lui un necunoscut, căruia s-au întâmplat de au pățit el patima lui.

5. Iară după aceea, făcându-să războiu tare și lucrurile mai tari fiind la Antioh, Arsinoi umbla și ruga pre ostași cu jeale și cu lacrimi, cu părul despletit, ca și pre sine și pre pruncii săi și pre muierile sale bărbă-

teaste să ajute, făgăduind că, celor ce vor birui, fieștecăruia va da doao mnas de aur.

6. Și așa s-au întâmplat de mulți vrăjmași au perit în bătaie și mulți s-au și robit.

7. Iară, după ce au biruit viclesugul acela, au socotit să meargă în cetățile ceale mai de pre aproape ca să le mângăie, și, după ce au făcut aceasta și au împărțit daruri capiștilor, au făcut pre cei supuși ai săi să fie cu inimă bună.

8. Iară jidovii, trimițind la el de la bătrânime și de la cei mai de frunte, ca să i să închine și să-i ducă daruri și să i să bucure de ceale ce i s-au întâmplat. Și s-au întâmplat de el au fost gata, ca cât mai curând să meargă la ei.

9. Și, după ce s-au dus la Ierusalim, au jertvit Preamarelui Dumnezeu și au dat daruri, și din ce era prilej oarece lucrului făcând.

10. Și, viind la loc și cu sârguială și cu bună-cuviință minunându-să și mirându-să de rânduiala cea bună a besearicii, au gândit să se sfătuiască să între în besearică.

11. Iară ei, zicând cum că nu să cade a să face aceasta,* că nu numai celor din neamuri nu easte slobod, ci nici tuturor preoților, fără numai arhiereului carele pre toți povățuiaște,** și și acestuia o dată într-un

*2 Leage
23, 3
Neemia
13, 3
**Ieșire
30, 10